

MONITORUL OFICIAL

AL

ROMÂNIEI

Anul 189 (XXXIII) — Nr. 390

PARTEA I
LEGI, DECRETE, HOTĂRĂRI ȘI ALTE ACTE

Miercuri, 14 aprilie 2021

SUMAR

<u>Nr.</u>		<u>Pagina</u>
D E C R E T E		
299.	— Decret pentru desemnarea unui membru al Guvernului ca ministru interimar	1
A C T E A L E Î N A L T E I C U R Ţ I D E C A S A Ţ I E ȘI J U S T I Ţ I E		
Decizia nr. 18 din 7 septembrie 2020 (Completul pentru soluționarea recursului în interesul legii)		2–15

D E C R E T E

PREȘEDINTELE ROMÂNIEI

D E C R E T

pentru desemnarea unui membru al Guvernului ca ministru interimar

În temeiul prevederilor art. 100 alin. (1), ale art. 106 și ale art. 107 alin. (4) din Constituția României, republicată, precum și ale art. 46 din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 57/2019 privind Codul administrativ, cu modificările și completările ulterioare,

având în vedere propunerea prim-ministrului,

Președintele României d e c r e t e a z ă :

Articol unic. — Se desemnează domnul Florin-Vasile Cițu, prim-ministru, ca ministru al sănătății, interimar.

PREȘEDINTELE ROMÂNIEI
KLAUS-WERNER IOHANNIS

București, 14 aprilie 2021.
Nr. 299.

ACTE ALE ÎNALTEI CURȚI DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE

ÎNALTA CURTE DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE

COMPLETUL PENTRU SOLUȚIONAREA RECURSULUI ÎN INTERESUL LEGII

DECIZIA Nr. 18

din 7 septembrie 2020

Dosar nr. 459/1/2020

Corina-Alina Corbu	— președintele Înaltei Curți de Casație și Justiție — președintele completului
Daniel Grădinaru	— președintele Secției penale
Laura-Mihaela Ivanovici	— președintele Secției I civile
Marian Budă	— președintele Secției a II-a civile
Denisa Angelica Stănișor	— președintele Secției de contencios administrativ și fiscal
Leontina Șerban	— judecător la Secția penală
Constantin Epure	— judecător la Secția penală
Rodica Cosma	— judecător la Secția penală
Dan Andrei Enescu	— judecător la Secția penală
Lucia Tatiana Rog	— judecător la Secția penală
Maricela Cobzariu	— judecător la Secția penală
Anca Mădălina Alexandrescu	— judecător la Secția penală
Eleni Cristina Marcu	— judecător la Secția penală
George Bogdan Florescu	— judecător la Secția a II-a civilă
Roxana Popa	— judecător la Secția a II-a civilă
Minodora Condoiu	— judecător la Secția a II-a civilă
Diana Manole	— judecător la Secția a II-a civilă
Rodica Zaharia	— judecător la Secția a II-a civilă
Iulia Manuela Cîrnu	— judecător la Secția a II-a civilă
Eugenia Voicheci	— judecător la Secția a II-a civilă
Valentina Vrabie	— judecător la Secția a II-a civilă
Eugenia Pușcașiu	— judecător la Secția I civilă
Cristina Trușescu	— judecător la Secția a I civilă
Iuliana Măiereanu	— judecător la Secția de contencios administrativ și fiscal
Adriana Florina Secrețeanu	— judecător la Secția de contencios administrativ și fiscal

Pe rol se află Dosarul nr. 459/1/2020 având ca obiect recursul în interesul legii promovat de procurorul general al Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție vizând interpretarea și aplicarea în mod unitar a dispozițiilor art. 493 alin. (1) lit. a) din Codul de procedură penală, în privința procedurii de insolvență a persoanelor juridice, prevăzută de Legea nr. 85/2014 privind procedurile de prevenire a insolvenței și de insolvență (în continuare *Legea nr. 85/2014*).

Completul pentru soluționarea recursului în interesul legii este constituit conform prevederilor art. 473 alin. (2) din Codul

de procedură penală și art. 34 alin. (3) lit. a) din Regulamentul privind organizarea și funcționarea administrativă a Înaltei Curți de Casație și Justiție, republicat.

Ședința a avut loc în sistem de videoconferință, potrivit dispozițiilor Ordinului nr. 100 din 27 martie 2020 al președintelui Înaltei Curți de Casație și Justiție.

Dezbaterile asupra recursului în interesul legii au avut loc la termenul de la 20 iulie 2020, fiind consemnate în încheierea de ședință de la acea dată, parte integrantă din prezenta hotărâre, când instanța, având în vedere că nu s-a întrunit majoritatea prevăzută de art. 473 alin. (10) din Codul de procedură penală, necesară pentru adoptarea soluției asupra recursului în interesul legii, apreciind necesar a se acorda posibilitate membrilor completului să analizeze aspectele dezbătute în ședință cu privire la problema de drept supusă analizei și interpretării unitare, văzând, totodată, și dispozițiile Hotărârii nr. 734 din 12 mai 2020 a Consiliului Superior al Magistraturii — Secția pentru judecători, pct. 16, potrivit căreia „*pentru anul 2020 vacanța judecătorească este de o lună în intervalul 1—31 august 2020*”, precum și dispozițiile art. 130 din Regulamentul privind organizarea și funcționarea administrativă a Înaltei Curți de Casație și Justiție, republicat, potrivit căreia „*în perioada vacanței judecătorești se judecă, în toate materiile, numai cauzele considerate urgente potrivit legii sau apreciate astfel de Înalta Curte de Casație și Justiție prin hotărâre a Colegiului de conducere (...)*”, cu unanimitate de voturi a stabilit ca dată a pronunțării termenul din 7 septembrie 2020, când, în aceeași compunere, a decis următoarele:

ÎNALTA CURTE DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE,

deliberând asupra recursului în interesul legii, constată următoarele:

1. Problema de drept care a generat practica neunitară

Prin recursul în interesul legii formulat de către procurorul general al Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție, înregistrat pe rolul instanței supreme la 17 februarie 2020 cu nr. 459/1/2020, s-a arătat că în practica judiciară națională nu există un punct de vedere unitar cu privire la interpretarea și aplicarea dispozițiilor art. 493 alin. (1) lit. a) din Codul de procedură penală în privința procedurii de insolvență a persoanelor juridice prevăzută de Legea nr. 85/2014.

2. Examenul jurisprudențial

Problematika juridică supusă analizei și interpretării unitare decurge din evidențierea în cererea de recurs în interesul legii a trei orientări jurisprudențiale:

2.1. Astfel, într-o primă opinie, s-a susținut că măsura preventivă prevăzută de art. 493 alin. (1) lit. a) din Codul de procedură penală, constând în interdicția inițierii ori, după caz, a suspendării procedurii de dizolvare sau lichidare a persoanei juridice, vizează doar dizolvarea sau lichidarea voluntară, nu și procedura insolvenței persoanei juridice.

S-a argumentat că această procedură nu poate fi suspendată ca efect al luării față de persoana juridică debitoare

a măsurii preventive prevăzute de art. 493 alin. (1) lit. a) din Codul de procedură penală și nici în temeiul art. 413 din Codul de procedură civilă, motivat de considerentul că există un proces penal pornit împotriva debitoarei.

Scopul măsurii preventive în procesul penal este acela de a împiedica sustragerea de la răspundere penală a persoanei juridice ce are calitatea de inculpată, astfel încât, dacă aceasta încearcă să se sustragă voluntar de la răspunderea penală, trebuie să poată fi luate măsuri preventive specifice. Or, insolvența este o procedură judiciară desfășurată sub controlul de legalitate al judecătorului-sindic, cu un flux continuu și neîntrerupt, impunându-se a fi derulată cu celeritate în scopul acoperirii creanțelor.

În susținerea acestei opinii s-a argumentat, totodată, că forțarea menținerii în ființă a unei societăți, în condițiile în care aceasta nu mai generează profit și devine chiar producătoare de prejudicii ori în caz de imposibilitate a valorificării unor bunuri care își diminuează valoarea și care devin greu de vândut poate reprezenta o ingerință în dreptul de proprietate al terților creditori, ale căror creanțe constituie un bun în sensul art. 1 din Primul Protocol adițional la Convenția Europeană a Drepturilor Omului.

Prin urmare, aplicarea acestei măsuri preventive este incompatibilă cu specificul procedurii insolvenței, care, odată deschisă, nu poate fi suspendată, în condițiile în care Legea nr. 85/2014 nu reglementează suspendarea sau perimarea, ci numai închiderea procedurii insolvenței, în condițiile art. 174—178 din același act normativ, măsura suspendării fiind incompatibilă cu procedura insolvenței.

2.2. *Într-o altă opinie*, majoritară în practica instanțelor, s-a susținut că aplicarea măsurii preventive dispuse în procesul penal față de persoana juridică produce efecte în privința procedurii insolvenței acesteia în condițiile Legii nr. 85/2014, fiind compatibilă cu această procedură, astfel încât, după caz, împiedică deschiderea procedurii insolvenței sau continuarea acesteia.

În motivarea acestei orientări de jurisprudență s-a reținut în esență că măsura preventivă prevăzută de art. 493 alin. (1) lit. a) din Codul de procedură penală are scopul de a asigura ca, până la finalizarea procesului penal, persoana juridică având calitatea de inculpată să nu își înceteze existența prin dizolvare sau lichidare.

În condițiile în care prin derularea procedurii instituite de Legea nr. 85/2014 se poate ajunge la desființarea persoanei juridice care are calitatea de inculpată într-o cauză penală, interpretarea dispozițiilor art. 493 alin. (1) lit. a) din Codul de procedură penală vizând „suspendarea procedurilor de dizolvare sau lichidare a persoanei juridice” nu se poate realiza decât în sensul că sunt vizate toate procedurile jurisdicționale a căror finalitate urmărită este cea anterior menționată.

În mod evident, norma procesuală penală are ca obiect instituirea unei măsuri preventive care să împiedice desființarea persoanei juridice, în condițiile în care apariția acestei situații ar lipsi de finalitate toată procedura penală inițiată.

2.3. *Într-o a treia orientare a jurisprudenței* s-a susținut că măsura preventivă dispusă în procesul penal nu împiedică de plano deschiderea sau derularea procedurii de insolvență, ci doar acele măsuri luate în cadrul acestei proceduri care au ca efect dizolvarea debitoarei sau lichidarea averii acesteia.

În argumentarea acestei opinii s-a pornit de la specificul procedurii de insolvență, care nu este o cerere/acțiune judiciară, ci un ansamblu de cereri, acte și operațiuni vizându-l pe debitorul aflat în insolvență, având ca scop acoperirea pasivului acestuia, fie prin reorganizarea activității, fie prin faliment.

Deschiderea procedurii insolvenței nu conduce automat la dizolvare, acest efect producându-se exclusiv în situația în care s-a deschis procedura falimentului ori s-a trecut la faliment.

Procedura insolvenței are ca scop acoperirea pasivului debitorului și se poate finaliza și cu redresarea persoanei juridice, cu consecința reinsertiei acesteia în circuitul economic.

Or, prin luarea măsurii preventive prevăzute de art. 493 alin. (1) lit. a) din Codul de procedură penală sunt interzise dizolvarea persoanei juridice, măsurile de lichidare a averii sale, închiderea procedurii de insolvență și radierea subiectului de drept.

În concluzie, odată dispusă măsura preventivă, ceea ce nu se poate realiza în procedura insolvenței sunt dizolvarea și radierea debitorului, finalitatea acestei măsuri constând în împiedicarea radierii acestuia anterior soluționării procesului penal.

3. **Opinia procurorului general al Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție**

Procurorul general al Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție, constatând existența unei practici judiciare neunitare la nivelul instanțelor naționale, a procedat la sesizarea instanței supreme cu recursul în interesul legii de față și a apreciat că, în interpretarea și aplicarea art. 493 alin. (1) din Codul de procedură penală, interdicția inițierii ori, după caz, suspendarea procedurii de dizolvare sau lichidare a persoanei juridice vizează și dizolvarea, respectiv lichidarea în procedura prevăzută de Legea nr. 85/2014.

În dezlegarea problemei de drept s-a apreciat în esență că se impune lămurirea înțelesului și a sferei de cuprindere a noțiunilor de „dizolvare” sau „lichidare” care fac obiect al măsurilor preventive ce pot fi luate față de o persoană juridică în cursul procesului penal, în sensul de a se stabili dacă măsura preventivă prevăzută de art. 493 alin. (1) lit. a) din Codul de procedură penală privește exclusiv dizolvarea sau lichidarea voluntară ori este incidentă și atunci când dizolvarea, respectiv lichidarea persoanei juridice se produc în cadrul ori la finalul procedurii de insolvență.

Problema de drept care a creat divergența de practică judiciară, sesizată prin recursul în interesul legii, a fost analizată pe mai multe paliere:

3.1. *Regimul juridic general al măsurii preventive prevăzute de art. 493 alin. (1) lit. a) din Codul de procedură penală*

Din redactarea dispozițiilor art. 493 alin. (1) lit. a) din Codul de procedură penală, conform cărora „judecătorul poate dispune interdicția inițierii ori, după caz, suspendarea procedurii de dizolvare și lichidare a persoanei juridice”, rezultă că textul nu face distincție între tipul procedurii judiciare sau extrajudiciare și inițiativa asupra dizolvării sau lichidării persoanei juridice, inculpată în procesul penal, respectiv dacă aceasta este reglementată de Codul civil, de Legea societăților nr. 31/1990 (în continuare *Legea nr. 31/1990*) ori de Legea nr. 85/2014 ori după cum lichidarea și dizolvarea sunt declanșate prin hotărârea organelor competente ale persoanei juridice sau la inițiativa altor subiecți de drept, cum ar fi creditorii persoanei juridice sau alte entități juridice abilitate de lege să solicite dizolvarea.

Totodată, spre deosebire de măsurile preventive care pot fi luate față de o persoană fizică, în privința cărora se identifică trei scopuri, în cazul persoanei juridice legiuitorul a prevăzut un singur scop, și anume *asigurarea bunei desfășurări a procesului penal*, care presupune implicit garantarea, în eventualitatea pronunțării unei hotărâri de condamnare, a executării pedepsei aplicate.

Din această perspectivă, s-a apreciat că prezintă relevanță regimul sancționator al persoanei juridice, instituit prin art. 136—145 din Codul penal, care, astfel cum rezultă și din jurisprudența Curții Constituționale, este un deziderat al ordinii publice.

În consecință, prin instituirea măsurii preventive analizate, legiuitorul a avut intenția de a acoperi toate situațiile care ar putea conduce la dispariția persoanei juridice, una dintre ele fiind insolvența. În acest sens au fost apreciate ca fiind relevante dispozițiile paragrafului 44 al Deciziei Curții Constituționale nr. 139/2016.

Prin urmare, măsura preventivă luată în baza art. 493 alin. (1) lit. a) din Codul de procedură penală a fost instituită în scopul ca, până la finalizarea procesului penal, persoana juridică să nu își înceteze existența prin orice mijloace prevăzute de legea civilă, astfel încât argumentul potrivit căruia această măsură nu poate fi aplicată societăților aflate în procedura insolvenței prevăzută de Legea nr. 85/2014, ci doar în situațiile de dizolvare sau lichidare prevăzute de Legea nr. 31/1990 nu poate fi primit, având în vedere scopul anterior arătat și faptul că măsura preventivă luată nu împiedică derularea procedurii insolvenței, ci doar dispariția subiectului de drept.

3.2. Transpunerea măsurii preventive prevăzute de art. 493 alin. (1) lit. a) din Codul de procedură penală în planul diferitelor etape ale procedurii de insolvență

În cererea de recurs a fost realizată o minuțioasă analiză de ansamblu a procedurii insolvenței prevăzute de Legea nr. 85/2014, subliniindu-se faptul că procedurile de prevenire a insolvenței nu fac obiectul analizei de față, definindu-se procedura insolvenței și scopul acesteia, identificându-se tipurile de procedură, specificul procedurii generale și cel al procedurii simplificate și fiind tratat distinct momentul închiderii procedurii, cu consecințele pe care le produce.

Revenind la măsura preventivă a cărei aplicare formează obiectul prezentului recurs în interesul legii, s-a susținut că, având în vedere exigențele interpretării stricte a normelor care consacră măsuri privative de drepturi și libertăți, precum și faptul că procedura insolvenței se constituie într-un ansamblu de acte, operațiuni și măsuri al căror scop converge către acoperirea pasivului debitorului, fie prin redresarea acestuia, fie prin faliment, *măsura privativă prevăzută de art. 493 alin. (1) lit. a) din Codul de procedură penală nu poate viza procedura de insolvență, în ansamblul său*, ci doar acele măsuri care au ca obiect dizolvarea sau lichidarea (totală sau parțială) a averii persoanei juridice față de care a fost dispusă.

Astfel, s-a afirmat că măsura preventivă nu va împiedica formularea de către creditorii îndreptățiți a cererii de deschidere a procedurii insolvenței și cu atât mai puțin formularea unei atari cereri de către debitor, acesta fiind obligat la o asemenea conduită sub sancțiune penală.

În schimb, s-a argumentat, măsura preventivă poate împiedica dizolvarea debitorului, fiind pe deplin aplicabilă în următoarele ipoteze:

— intrarea debitorului în faliment prin procedură simplificată [art. 71 alin. (1) teza a II-a și a III-a, art. 145 alin. (1) lit. A pct. a) și art. 147 alin. (1) din Legea nr. 85/2014];

— intrarea debitorului în faliment prin procedura generală, fie în urma eșuării unui plan de reorganizare, fie atunci când nu a fost acceptat sau confirmat un plan de reorganizare [art. 145 alin. (1) lit. A pct. b) și c), lit. B—E].

Măsura preventivă procesual penală poate viza, potrivit conținutului său alternativ, și procedurile de lichidare a persoanei juridice, astfel încât interdicția va avea ca obiect și actele de lichidare din averea debitorului, ce pot fi realizate în cazul falimentului, deoarece scopul lor este îndreptat spre închiderea procedurii și radierea persoanei juridice.

Prin urmare, în ipoteza deschiderii procedurii generale a insolvenței, în absența oricărui act sau fapt generator de lichidare judiciară, măsura preventivă a suspendării unei astfel de proceduri nu poate fi dispusă.

Totodată, suspendarea lichidării judiciare nu poate fi dispusă în perioada de observație și pe durata inițierii, aprobării, confirmării și derulării unui plan de reorganizare a debitorului persoană juridică.

În consecință, astfel cum s-a arătat în doctrină, măsura preventivă a suspendării lichidării judiciare impune lichidatorului judiciar suspendarea oricăror operațiuni de lichidare a bunurilor debitorului aflat în faliment, a oricăror distribuiri de sume de bani din averea acestuia, către creditorii, inclusiv către practicianul în insolvență.

Având în vedere specificul procedurii de insolvență, nu se poate dispune suspendarea întregii proceduri, ci doar a etapelor care vizează dizolvarea sau lichidarea, ca urmare a intrării în faliment a persoanei juridice.

În schimb, măsura preventivă nu împiedică, în faliment, efectuarea actelor și operațiunilor cu caracter „staționar” și cu scop de conservare, inclusiv controlul judecătorului-sindic asupra activității lichidatorului judiciar. Având caracterul juridic al unor acte de conservare a averii debitorului, lichidatorul va putea valorifica de urgență bunuri ale debitorului în condițiile art. 153 alin. (3) din Legea nr. 85/2014.

3.3. Compatibilitatea aplicării măsurii preventive prevăzute de art. 493 alin. (1) din Codul de procedură penală cu specificul procedurii de insolvență

Potrivit art. 342 din Legea nr. 85/2014: „(1) Dispozițiile prezentei legi se completează, în măsura în care nu contravin cu cele ale Codului de procedură civilă și ale Codului civil.”

Totodată, potrivit art. 75 alin. (2) lit. a) din aceeași lege: „Nu sunt supuse suspendării de drept prevăzute la alin. (1):

a) *căile de atac promovate de debitor împotriva acțiunilor unui/unor creditor/creditori începute înaintea deschiderii procedurii și nici acțiunile civile din procesele penale îndreptate împotriva debitorului; (...)*”

Prin raportare la dispozițiile menționate rezultă că măsura preventivă prevăzută de art. 493 alin. (1) din Codul de procedură penală constituie un „*alt caz prevăzut de lege*” în sensul art. 412 alin. (1) pct. 8 din Codul de procedură civilă, care determină suspendarea de drept a unei cauze civile.

Aplicarea măsurii suspendării în temeiul acestor dispoziții procesuale civile în procedura insolvenței nu relevă o incompatibilitate cu rațiunea, scopul și principiile procedurii de insolvență în ansamblul său, suspendarea nevizând formularea cererii de deschidere a procedurii, ci doar dizolvarea, în urma intrării în faliment din procedura generală, precum și operațiunile de lichidare efectuate în faliment.

Mai mult, potrivit art. 493 alin. (4) din Codul de procedură penală, măsura preventivă poate fi dispusă pe o perioadă de cel mult 60 de zile, cu posibilitatea prelungirii, în cursul urmăririi penale și a menținerii, în cursul procedurii de cameră preliminară și al judecării, dacă se mențin temeiurile care au determinat luarea acesteia, fiecare prelungire neputând depăși 60 de zile.

În consecință, adoptarea unei astfel de măsuri preventive nu conduce automat la blocarea procedurii insolvenței pe termen nelimitat, ci doar pe durata pentru care s-a dispus suspendarea dizolvării sau lichidării, instanța penală având obligația de a verifica periodic menținerea temeiurilor care au determinat luarea acesteia prin examinarea stadiului procedurii de insolvență, a intereselor creditorilor, efectuând un examen de proporționalitate raportat și la scopul prevăzut de art. 493 alin. (1) din Codul de procedură penală — necesitatea asigurării bunei desfășurări a procesului penal.

3.4. *Compatibilitatea aplicării acestui raționament cu exigențele ce se degajă din principiile rezultate din art. 6 din Convenție și art. 1 din Primul Protocol adițional la Convenție*

În ceea ce privește dreptul la un proces echitabil, consacrat de art. 6 din Convenție, s-a arătat că acesta este respectat, întrucât dispozițiile art. 493 din Codul de procedură penală oferă acces la instanță, măsura preventivă este dispusă de un judecător, iar persoana juridică supusă măsurii are posibilitatea de a o contesta în instanță, potrivit alin. (7) al aceluiași articol.

În ceea ce privește aplicabilitatea art. 1 din Protocolul nr. 1 adițional la Convenție, ingerința în dreptul de proprietate se analizează din perspectiva exercitării folosinței bunurilor conform interesului general, în sensul celui de-al doilea paragraf al normei convenționale, ceea ce presupune ca ingerința să fie prevăzută de lege, să urmărească un scop legitim și să existe un just raport de proporționalitate între interesul general și drepturile concrete ale persoanelor în cauză.

În acest context, din perspectiva justului raport de proporționalitate, un aspect ce poate fi luat în considerare este durata măsurii preventive.

Sub acest aspect, s-a arătat că în jurisprudența Curții europene (*Cauza Luordo vs. Italia*) s-a constatat încălcarea art. 1 din Primul Protocol adițional la Convenție, considerându-se că este disproporționată o măsură care a restrâns folosința bunurilor pe o perioadă de aproximativ 13 ani (1985—1998).

Totodată, prin raportare la jurisprudența instanței europene, un alt aspect analizat este cel care privește existența, în dreptul intern, a unor garanții procedurale care pot asigura proporționalitatea măsurii, astfel încât aplicarea reglementării privind folosința bunurilor să nu fie arbitrară și imprevizibilă.

Din acest punct de vedere, s-a constatat că dispozițiile art. 493 din Codul de procedură penală conțin garanții procedurale care pot asigura proporționalitatea măsurii, fiind prevăzute condițiile în care măsura preventivă poate fi dispusă (de către judecător, după citarea persoanei juridice), perioada de timp pentru care poate fi luată (60 de zile cu posibilitatea menținerii/prelungirii acesteia la fiecare 60 de zile), existența căii de atac, posibilitatea revocării ei dacă nu mai există temeiurile care au justificat luarea sau menținerea măsurii [art. 493 alin. (4), (7) și (8) din Codul de procedură penală].

4. Direcția legislație, studii, documentare și informatică juridică a Înaltei Curți de Casație și Justiție, în punctul de vedere comunicat, a arătat că, în interpretarea și aplicarea unitară a dispozițiilor art. 493 alin. (1) lit. a) din Codul de procedură penală, măsura preventivă constând în interdicția inițierii sau suspendarea procedurii de dizolvare ori lichidare a persoanei juridice este aplicabilă în cazul dizolvării și al lichidării în procedura falimentului, reglementată în Legea nr. 85/2014.

În esență, s-a susținut că interpretarea dispozițiilor art. 493 alin. (1) lit. a) din Codul de procedură penală în sensul includerii procedurii insolvenței, în integralitatea sa, în sfera de aplicare a măsurii preventive constituie o interpretare extensivă a normei procesual penale care prevede o ingerință în exercitarea drepturilor fundamentale, interpretare extensivă de natură să conducă la neîndeplinirea exigenței ca ingerința să fie reglementată prin lege.

Prin urmare, s-a conchis în sensul că măsura preventivă prevăzută în art. 493 alin. (1) lit. a) din Codul de procedură penală nu constă în interdicția inițierii ori suspendarea procedurii insolvenței în general, ci numai în interdicția inițierii sau suspendarea dizolvării ori lichidării în procedura falimentului, ca procedură de insolvență reglementată în Legea nr. 85/2014, care implică dizolvarea și conduce la lichidarea persoanei juridice.

5. Opinia specialiștilor consultați

5.1. Facultatea de Drept din cadrul Universității din Craiova, în punctul de vedere comunicat, a susținut în esență că aplicarea dispozițiilor art. 493 alin. (1) lit. a) din Codul de procedură penală poate fi considerată compatibilă doar cu procedura dizolvării voluntare, neputând fi aplicată în cadrul procedurii insolvenței reglementate de Legea nr. 85/2014.

În susținerea acestei opinii s-a arătat că scopul măsurii preventive prevăzute de art. 493 alin. (1) lit. a) din Codul de procedură penală, respectiv suspendarea anumitor operațiuni care vizează dispariția persoanei juridice (dizolvare, lichidare), urmărește împiedicarea sustragerii persoanei juridice (suspect, inculpat) de la urmărirea penală sau de la judecată.

Această măsură poate fi considerată compatibilă doar cu procedura dizolvării voluntare, nu și cu procedura insolvenței, procedură judiciară desfășurată sub supravegherea/conducerea administratorului/lichidatorului judiciar și cu controlul de legalitate al judecătorului-sindic.

Imposibilitatea lichidării persoanei juridice în cadrul procedurii prevăzute de Legea nr. 85/2014 ar conduce la efecte prejudiciabile față de creditorii, în condițiile în care, pe parcursul suspendării, aceștia se vor afla în imposibilitate de a-și încasa creanțele înregistrate la masa credală, dar în egală măsură ar contraveni maximizării gradului de valorificare a activelor, principiu fundamental al procedurilor de insolvență, prin creșterea cheltuielilor cu administrarea și conservarea bunurilor din masa patrimonială, ca și prin scăderea valorii acestor bunuri.

5.2. Facultatea de Drept din București — Departamentul de drept penal, în punctul de vedere comunicat, a susținut că, în interpretarea dispozițiilor art. 493 alin. (1) din Codul de procedură penală, nu poate fi interzisă inițierea procedurii insolvenței reglementate de Legea nr. 85/2014 și nu poate fi suspendată procedura insolvenței nici măcar în ceea ce privește dizolvarea și lichidarea specifice acestei proceduri.

Au fost prezentate considerații preliminare privitoare la procedura insolvenței, definită ca o modalitate de protecție a debitorului și a creditorilor, desfășurată sub controlul de legalitate al judecătorului-sindic, care trebuie derulată cu celeritate și care nu reprezintă o alegere pentru debitor, precum și considerații referitoare la noțiunile de dizolvare și lichidare, în reglementarea Codului civil și a Legii nr. 85/2014.

S-a arătat că, pentru interpretarea dispozițiilor art. 493 alin. (1) din Codul de procedură penală este necesar a fi clarificat scopul măsurilor preventive, menționat în art. 493 din Codul de procedură penală, și anume buna desfășurare a procesului penal, înțelegând prin aceasta împiedicarea sustragerii de la urmărirea penală sau de la judecată. S-a apreciat că prin „sustragere” se înțelege doar o conduită deliberată de eludare a scopului acțiunii penale. Altfel spus, pentru a fi calificate ca „sustragere”, acțiunile persoanei juridice (dizolvarea și lichidarea) trebuie să fie îndreptate către obstrucționarea procesului penal.

Scopul măsurii preventive nu poate fi de interdicere a oricăror proceduri de dizolvare sau lichidare. Prin urmare, simpla decizie de dizolvare sau lichidare, în absența unei conduite frauduloase, nu este prohibită, iar măsura preventivă a cărei interpretare și aplicare este dedusă judecății nu poate fi dispusă cu atât mai puțin atunci când dizolvarea și lichidarea sunt impuse prin lege.

Au fost prezentate considerații referitoare la răspunderea penală în cazul reorganizării și la creanțele persoanelor vătămate împotriva societății aflate în insolvență, conchizându-se că răspunderea penală și procedura de insolvență coexistă.

Totodată, s-a susținut că efectele aplicării măsurii preventive prevăzute de art. 493 alin. (1) lit. a) din Codul de procedură

penală în cazul dizolvării și lichidării din cadrul procedurii insolvenței sunt negative pentru toate persoanele interesate de patrimoniul persoanei juridice, inclusiv față de creditorii ce ar putea, eventual, proveni din procesul penal.

5.3. Facultatea de Drept din cadrul Universității din București — Departamentul de drept privat, în punctul de vedere comunicat, a susținut în esență că, din analiza dispozițiilor art. 5 alin. (1) pct. 46, art. 65 alin. (1) și art. 66 alin. (1) din Legea nr. 85/2014, coroborate cu dispozițiile art. 493 alin. (1) din Codul de procedură penală, rezultă că inițierea procedurii insolvenței, fiind rezultatul executării unei obligații legale, apare ca fiind incompatibilă cu aplicarea dispozițiilor art. 493 alin. (1) din Codul de procedură penală, exercitarea unei obligații legale neputând fi asimilată cu o situație care ar împiedica buna desfășurare a procesului penal. Pentru identitate de rațiune, și suspendarea procedurii insolvenței inițiată în executarea unei obligații legale apare ca fiind incompatibilă cu dispozițiile art. 493 alin. (1) din Codul de procedură penală.

5.4. Facultatea de Drept din cadrul Universității Babeș Bolyai — Departamentul de drept privat, în punctul de vedere comunicat, a susținut în esență că măsura prevăzută de art. 493 alin. (1) din Codul de procedură penală trebuie interpretată în sensul că aceasta se aplică doar procedurii de dizolvare și lichidare voluntară, nicidecum în cadrul unei proceduri de insolvență.

Astfel, potrivit dispozițiilor art. 493 alin. (1) din Codul de procedură penală, măsura preventivă a interdicției suspendării dizolvării și lichidării are ca scop asigurarea bunei desfășurări a procesului penal, care presupune aplicarea unei sancțiuni și a executării acesteia, deci a recuperării amenzii și a eventualelor prejudicii stabilite prin punerea persoanei juridice condamnate în imposibilitate de a se sustrage de la executarea măsurilor penale luate împotriva sa.

În fapt, pedeapsa aplicabilă unei persoane juridice este de natură pecuniară, astfel încât scopul instituirii măsurii prevăzute de art. 493 alin. (1) lit. a) din Codul de procedură penală nu poate fi decât asigurarea recuperării prejudiciului.

Măsura preventivă a interdicției suspendării dizolvării și lichidării presupune existența intenției persoanei juridice de a se sustrage de la aplicarea pedepsei penale. Or, această intenție nu se poate manifesta decât în cazul dizolvării și lichidării voluntare.

Din această perspectivă, s-a conchis că măsura preventivă prevăzută de art. 493 alin. (1) lit. a) din Codul de procedură penală nu se justifică a fi extinsă la procedura falimentului, prin raportare la finalitatea procesului penal, fiind o măsură cu consecințe doar în privința dizolvării și lichidării voluntare.

Totodată, raportându-se la economia dispozițiilor art. 493 alin. (1) din Codul de procedură penală și la garanțiile pe care legiuitorul le-a stabilit doar în favoarea persoanei juridice, subiect al măsurii preventive, s-a conchis că aceasta este o măsură cu consecințe doar în privința dizolvării și lichidării voluntare.

Procedura falimentului este o procedură în care scopul legii este acoperirea creanțelor creditorilor persoanei juridice astfel dizolvate. Lipsa unei protecții pentru creditorii în temeiul dispozițiilor art. 493 alin. (1) lit. a) din Codul de procedură penală nu poate reprezenta decât un argument suplimentar în favoarea interpretării sintagmei „dizolvare și lichidare” ca fiind dizolvare și lichidare voluntară.

Un alt argument în susținerea opiniei formulate este acela că judecătorul de drepturi și libertăți nu poate suspenda o altă procedură inițiată pe tărâmul dreptului civil, iar judecătorul-sindic

nu are atribuția de a-și suspenda o hotărâre deja pronunțată, de intrare în faliment, care implică și lichidarea.

Prin urmare, s-a conchis în sensul că procedura insolvenței în etapa falimentului nu poate fi suspendată în temeiul dispozițiilor art. 493 alin. (1) din Codul de procedură penală sau al dispozițiilor art. 413 din Codul de procedură civilă, aplicarea dispozițiilor art. 493 alin. (1) din Codul de procedură penală în cadrul procedurii de insolvență fiind incompatibilă cu scopul legii insolvenței, cu respectarea dreptului la un proces echitabil în ceea ce îi privește pe creditorii procedurii insolvenței și chiar cu scopul legii penale, anume acela de a sancționa persoana juridică inculpată nu prin menținerea în ființă a acesteia, ci prin recuperarea efectivă a amenzii aplicate ca sancțiune penală și a eventualelor alte prejudicii sub aspect civil.

6. Uniunea Națională a Practicienilor în Insolvență din România, în memoriul *amicus curiae* depus cu privire problema de drept supusă dezlegării, a examinat problema compatibilității dintre măsura interzicerii dizolvării ca măsură preventivă în materie penală și procedura de insolvență.

Astfel, pornind de la caracterul concursual al procedurii insolvenței, s-a susținut că orice măsură, comportament sau, în general, orice acțiune realizată în cadrul acestei proceduri dobândește acest caracter concursual, pentru că afectează, în egală măsură, de o manieră *insolidum*, drepturile și interesele întregii mase credale.

Tocmai de aceea, instituirea măsurii interdicției deschiderii unei proceduri de insolvență sau suspendarea acesteia, în cazul în care aceasta ar fi fost deja deschisă, ca măsură preventivă în procesul penal, afectează în realitate masa credală, aceasta fiind, în final, subiectul de drept concursual care suferă, în mod direct, efectele măsurii.

În jurisprudența sa, Curtea Europeană de Justiție a subliniat faptul că insolvența este o stare de fapt, reprezentând un element obiectiv al unei analize economice, aflată sub incidența unei ordini de drept (a se vedea, în acest sens, Hotărârea *Nerea SpA c./Regione Marche*, Cauza C-245/16). Mai mult, s-a considerat că starea de insolvență nu este și nu poate fi corolarul unei culpe a debitorului, neputând atrage sancțiuni prin chiar acest fapt.

În consecință, interdicția de a accesa sau a derula în continuare o procedură de insolvență, ca măsură preventivă în procesul penal, se opune chiar modului în care este reglementată arhitectura procedurilor de insolvență (*ratio legis*), constituind, totodată, o gravă barieră în calea drepturilor concursuale, legitime ale creditorilor.

Insolvența reprezintă un remediu necesar al unei stări de dificultate financiară, însă, în cazul în care nu se permite accesarea acesteia de către cei interesați, insolvența reprezintă ea însăși un risc major de contaminare a altor agenți economici viabili.

Practic, deschiderea procedurii de insolvență, prin toate pârghiile și mecanismele sale de funcționare, reușește să îl „izoleze” pe debitorul afectat, protejând astfel mediul economic de propagarea unor consecințe nocive. Mai mult decât atât, starea de insolvență îl obligă pe debitor să acționeze în primul rând transparent și responsabil față de partenerii săi de afaceri, prin formularea cererii de deschidere a procedurii, iar în al doilea rând precaut și diligent, prin anunțarea faptului că este parte într-o astfel de procedură.

Prin urmare, interpretarea dispozițiilor legale analizate într-o manieră care să conducă la interzicerea accesării sau derulării procedurii de insolvență ar fi contrară dispozițiilor art. 135 din Constituție, întrucât afectează libera derulare a relațiilor comerciale, instituind blocaje și afectând și alți parteneri comerciali în afara debitorului insolvent.

De asemenea, o astfel de interpretare ar fi contrară oricăror mecanisme de protecție și de garantare a dreptului de proprietate, în sensul dispozițiilor art. 44 din Constituție, întrucât drepturile de creanță ale creditorilor ar fi blocate în realizarea lor, deși acestea reprezintă, în mod cert, un „drept de proprietate”, în sensul art. 1 din Protocolul adițional la Convenția Europeană a Drepturilor Omului, drept fundamental ce poate fi invocat în ordinea juridică internă de orice persoană interesată.

Nu în ultimul rând, s-a apreciat că s-ar încălca și dreptul de liber acces la justiție, consacrat de dispozițiile art. 21 din Constituție, dintr-o dublă perspectivă: (i) aceea a debitorului, care nu mai poate accesa procedura-remediu, singura în măsură a-i asigura șansa de redresare a activității, sau, după caz, de remitere legală de datorie; (ii) aceea a creditorilor, care nu mai pot participa la efectivitatea mecanismelor de realizare a creanțelor, într-o procedură concursuală.

Pe de altă parte, procedura de insolvență este o procedură judiciară, care se derulează sub controlul de legalitate al judecătorului-sindic, garant al acestei proceduri.

S-a conchis în sensul că singura interpretare corectă este aceea a incidenței măsurii preventive doar în cazul lichidărilor voluntare, reglementate de Legea nr. 31/1990.

7. Jurisprudența Înaltei Curți de Casație și Justiție

În urma verificării jurisprudenței Înaltei Curți de Casație și Justiție se constată că instanța supremă s-a pronunțat asupra problemei de drept ce face obiectul sesizării.

Astfel, prin Încheierea din 21 noiembrie 2016, pronunțată în Dosarul nr. 2.827/2/2014, definitivă prin Decizia penală nr. 196 din 5 decembrie 2016, pronunțată în Dosarul nr. 3.901/1/2016 de Completul de 5 judecători, s-a reținut: „*Reiterând scopul pentru care legiuitorul în noua reglementare, prin art. 493 Cod procedură penală, a introdus și această măsură preventivă a fost acela de a nu permite unei persoane juridice de a se sustrage de la răspunderea penală, astfel încât, dacă persoana juridică încearcă să se sustragă voluntar de la răspundere penală, trebuie să poată fi luate măsuri preventive specifice, însă, dacă inițiativa nu aparține acesteia, de principiu trebuie să permită desfășurarea în continuare a procedurilor așa cum prevede legea specială. Mai mult, procedura insolvenței, odată deschisă, ar trebui să fie un flux continuu și neîntrerupt de acte juridice, operațiuni și procese, cu un parcurs de regulă ireversibil, este un itinerar care trebuie derulat cu celeritate, în scopul acoperirii creanțelor.*

Pe de altă parte, forțarea menținerii unei societăți economice, în condițiile în care aceasta nu mai generează profit și devine chiar producătoare de prejudicii, ori imposibilitatea valorificării unor bunuri, bunuri care își diminuează valoarea sau care devin greu de vândut, poate reprezenta o ingerință în dreptul de proprietate al terților (creanța lor reprezentând un bun în înțelesul art. 1 din Protocolul nr. 1 la Convenția europeană a drepturilor omului). Totodată, atingerea adusă dreptului de proprietate poate să nu fie nici proporțională, întrucât rupe justul echilibru între exigențele interesului general și imperativele legate de protejarea drepturilor fundamentale. Astfel, „*interesul public*” (general), deseori invocat pentru a justifica ținerea în loc a procedurii insolvenței există, dar acest interes general nu poate fi absolut, ci trebuie să se subsumeze condițiilor prevăzute de art. 1 din Protocolul nr. 1 la Convenția europeană a drepturilor omului”.

Totodată, prin Decizia nr. 1/2020 a Înaltei Curți de Casație și Justiție — Completul pentru dezlegarea unor chestiuni de drept, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 147 din 25 februarie 2020, în interpretarea dispozițiilor art. 91 alin. (1), art. 102 alin. (8) și art. 154—158 din Legea nr. 85/2014

privind procedurile de prevenire a insolvenței și de insolvență, cu modificările și completările ulterioare, raportate la dispozițiile art. 249 alin. (1) și (2) din Codul de procedură penală (respectiv art. 163 alin. 1 și 2 din Codul de procedură penală de la 1968), s-a statuat că „*existența unor măsuri asigurătorii înființate în cadrul unui proces penal asupra bunurilor unei persoane juridice, anterior deschiderii procedurii insolvenței, în vederea confiscării speciale, a reparării pagubei produse prin infracțiune sau a garantării executării cheltuielilor judiciare:*

a) *nu suspendă procedura de lichidare prevăzută de Legea nr. 85/2014 în ceea ce privește bunul sechestrat;*

b) *nu este de natură a indisponibiliza bunul asupra căruia a fost începută procedura de valorificare conform dispozițiilor Legii nr. 85/2014;*

c) *nu împiedică lichidarea bunurilor efectuată de lichidatorul judiciar în exercitarea atribuțiilor conferite de Legea nr. 85/2014”.*

8. Jurisprudența Curții Constituționale

Dispozițiile art. 493 din Codul de procedură penală au făcut obiectul analizei instanței de contencios constituțional, în cadrul mai multor excepții de neconstituționalitate.

Astfel, examinând excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 493 din Codul de procedură penală, din perspectiva încălcării prevederilor constituționale ale art. 1 alin. (5) referitor la obligativitatea respectării Constituției și a legilor, ale art. 21 referitor la accesul liber la justiție, ale art. 40 alin. (1) referitor la dreptul cetățenilor de a se asocia liber în partide politice, în sindicate, în patronate și în alte forme de asociere, ale art. 44 referitor la dreptul de proprietate privată, ale art. 45 referitor la libertatea economică și ale art. 53 referitor la restrângerea exercițiului unor drepturi sau al unor libertăți, Curtea Constituțională a reținut în Decizia nr. 139 din 10 martie 2016, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 350 din 6 mai 2016:

„38. *Examinând excepția de neconstituționalitate, Curtea constată că măsurile preventive aplicabile persoanei juridice sunt măsuri procesuale ce vizează în mod direct fie libertatea economică, fie dreptul de proprietate privată al acesteia. Măsurile preventive pot fi luate în cursul urmăririi penale de către judecătorul de drepturi și libertăți, la propunerea procurorului sau de către judecătorul de cameră preliminară ori instanța de judecată, după caz, dacă există motive temeinice care justifică suspiciunea rezonabilă că persoana juridică a săvârșit o infracțiune și numai pentru a se asigura buna desfășurare a procesului penal. Cu toate acestea, deși, potrivit dispozițiilor art. 493 alin. (4) din Codul de procedură penală, aceste măsuri pot fi dispuse pe o perioadă de cel mult 60 de zile, cu posibilitatea prelungirii în cursul urmăririi penale și a menținerii în cursul procedurii de cameră preliminară, dacă se mențin temeiurile care au determinat luarea lor, fiecare prelungire neputând depăși 60 de zile, legiuitorul nu a reglementat și cu privire la durata maximă pentru care acestea pot fi dispuse.*

39. (...) *scopul acestor restrângeri constă atât în prevenirea producerii unor noi pierderi, cât și în atingerea finalității proprii a procesului penal, și anume tragerea la răspundere penală a persoanei juridice. Prin urmare, ținând seama de faptul că, în acord cu art. 136 din Codul penal, pedepsele aplicabile persoanei juridice sunt principale (amenda) și complementare (dizolvarea persoanei juridice, suspendarea activității sau a uneia dintre activitățile persoanei juridice pe o durată de la 3 luni la 3 ani, închiderea unor puncte de lucru ale persoanei juridice pe o durată de la 3 luni la 3 ani, interzicerea de a participa la procedurile de achiziții publice pe o durată de la unu la 3 ani, plasarea sub supraveghere judiciară și afișarea sau publicarea hotărârii de condamnare), atunci măsurile preventive care pot fi*

luate față de un inculpat persoană juridică își găsesc deplina justificare în asigurarea bunei desfășurări a procesului penal. În măsura în care s-ar institui un termen maxim până la care pot fi prelungite/menținute măsurile preventive față de persoana juridică, atunci s-ar nega însuși scopul acțiunii penale, și anume acela de a trage la răspundere penală persoana juridică, întrucât, prin permiterea dizolvării, lichidării, fuziunii sau divizării sale, obiectul acțiunii penale, astfel consacrat de art. 14 din Codul de procedură penală, ar rămâne fără finalitate. Or, tragerea la răspundere penală a persoanelor care au săvârșit infracțiuni este un deziderat al ordinii publice, care legitimează, pe cale de consecință, instituirea măsurilor reclamate. Astfel, deși în urma finalizării procesului penal instanța de judecată ar dispune condamnarea persoanei juridice inculpate, aceasta nu mai poate fi trasă la răspundere penală, deoarece și-a pierdut identitatea prin dispariția sa juridică și radierea din Registrul comerțului. Așa cum însuși textul legal criticat dispune, luarea măsurilor preventive are ca scop buna desfășurare a procesului penal, care presupune implicit garantarea, în eventualitatea unei hotărâri definitive de condamnare, a executării pedepsei aplicate. În plus, prin natura lor, măsurile preventive nu împiedică persoana juridică suspectă/inculpată să desfășoare activități comerciale, aceasta fiind limitată să efectueze acte de comerț și să intre în relații contractuale cu terțe persoane.”

În același sens sunt Decizia nr. 451 din 7 noiembrie 2013, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 761 din 6 decembrie 2013, Decizia nr. 15 din 22 ianuarie 2004, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 118 din 10 februarie 2004, Decizia nr. 896 din 6 iulie 2010, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 530 din 29 iulie 2010, Decizia nr. 629 din 8 octombrie 2015, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 868 din 20 noiembrie 2015, și Decizia nr. 34 din 19 ianuarie 2017, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 273 din 19 aprilie 2017.

9. Raportul asupra recursului în interesul legii

Judecătorii-raportori, prin raportul întocmit în cauza vizând interpretarea și aplicarea în mod unitar a dispozițiilor art. 493 alin. (1) lit. a) din Codul de procedură penală, în privința procedurii de insolvență a persoanelor juridice prevăzută de Legea nr. 85/2014, au constatat că recursul în interesul legii este admisibil.

În analiza problemei de drept supuse dezlegării în prezentul recurs în interesul legii, raportul a analizat noțiunea de personalitate juridică și modul în care aceasta încetează, cuprinzând, totodată, o analiză comparativă a celor două proceduri speciale vizate, respectiv procedura insolvenței reglementată de Legea nr. 85/2014 și procedura măsurii preventive reglementată de art. 493 alin. (1) lit. a) din Codul de procedură penală.

Rezumând problema de drept care a primit o soluționare diferită din partea instanțelor judecătorești prin hotărâri judecătorești definitive, judecătorii-raportori au apreciat în esență că *de lege lata* măsura preventivă prevăzută de art. 493 alin. (1) lit. a) din Codul de procedură penală, vizând interdicția inițierii sau suspendarea procedurii de dizolvare sau lichidare a persoanei juridice, nu exceptează de la aplicare dizolvarea ori lichidarea persoanei juridice din procedura falimentului, ca etapă a procedurii insolvenței.

Totodată, față de multitudinea de etape și operațiuni pe care le presupune procedura insolvenței, judecătorii-raportori au susținut că intervenția instanței penale în procedura insolvenței pentru a împiedica dispariția persoanei juridice supuse urmăririi penale trebuie să aibă loc la momentul primului act ce marchează începutul dispariției persoanei juridice — intrarea în

faliment și, implicit, dizolvarea persoanei juridice, etapă în care identitatea titularului cererii de deschidere a procedurii insolvenței s-a pierdut, interesul particular al celui care a sesizat judecătorul-sindic fiind înlocuit de un interes colectiv, al tuturor titularilor de creanțe împotriva debitorului aflat în încetare de plăți.

O astfel de interpretare a fost apreciată ca fiind în concordanță cu art. 493 alin. (1) lit. a) din Codul de procedură penală, text de lege ce face referire expresă la interzicerea inițierii ori suspendarea procedurii de dizolvare și lichidare, fără să distingă între dizolvarea și lichidarea voluntară reglementată de Codul civil și de Legea nr. 31/1990 și dizolvarea și lichidarea dispuse de judecătorul-sindic în etapa falimentului din procedura insolvenței, ambele forme având ca efect încetarea personalității juridice a entității supuse procedurii de dizolvare și lichidare și, în final, dispariția persoanei juridice.

S-a apreciat că măsura preventivă prevăzută de art. 493 alin. (1) lit. a) din Codul de procedură penală vizează atât procedura de dizolvare și lichidare voluntară, cât și procedura de dizolvare și lichidare a unei persoane juridice în temeiul Legii nr. 85/2014. Măsura preventivă poate fi dispusă în toate ipotezele în care este vorba despre dizolvare sau lichidare — art. 245 și următoarele din Codul civil și art. 227—237¹ — 252—270² din Legea nr. 31/1990, inclusiv în situațiile de dizolvare și lichidare prevăzute de Legea nr. 85/2014, întrucât legea nu distinge.

În argumentarea punctului de vedere formulat a fost avut în vedere și scopul măsurilor preventive, menționat în art. 493 din Codul de procedură penală, și anume buna desfășurare a procesului penal, reținându-se că, spre deosebire de măsurile preventive aplicate unei persoane fizice, care au ca finalitate unică împiedicarea sustragerii de la urmărirea penală sau prevenirea săvârșirii unei alte infracțiuni, conform art. 202 alin. (1) din Codul de procedură penală, în cazul persoanei juridice, legiuitorul a înțeles să facă o distincție, prevăzând în art. 493 alin. (1) din același act normativ că finalitatea măsurilor preventive aplicate persoanei juridice este cu precădere asigurarea bunei desfășurări a procesului penal.

Totodată, s-a reținut că problema a fost analizată de Curtea Constituțională, în considerentele Deciziei nr. 139/2016: *„... scopul acestor restrângeri constă atât în prevenirea producerii unor noi pierderi, cât și în atingerea finalității proprii a procesului penal, și anume tragerea la răspundere penală a persoanei juridice... Așa cum însuși textul criticat dispune, luarea măsurilor preventive are ca scop buna desfășurare a procesului penal care presupune, implicit, garantarea, în eventualitatea unei hotărâri definitive de condamnare, a executării pedepsei aplicate. (...)”*

S-a apreciat în cuprinsul raportului că, față de dezlegările date de Curtea Constituțională, nu poate fi reținut nici argumentul conform căruia prin „*blocarea*” procedurii insolvenței ar fi încălcat principiul fundamental al acesteia — *maximizarea gradului de valorificare a activelor*, întrucât, pe de o parte, dreptul creditorilor la încasarea creanțelor prin valorificarea la maximum a averii debitorului insolubil poate suporta limitări în vederea protejării unui interes general — asigurarea finalității procesului penal prin tragerea la răspundere penală a unui subiect de drept care beneficiază de toate atribuțiile personalității sale juridice, astfel cum a arătat instanța de contencios constituțional, iar, pe de altă parte, potrivit alineatului 4 al articolului 493 din Codul de procedură penală, măsurile preventive se dispun pentru o perioadă limitată de timp — maximum 60 de zile, putând fi prelungite doar dacă se mențin temeiurile care au determinat luarea acestei măsuri.

În ceea ce privește argumentul conform căruia măsura preventivă ce face obiectul prezentului recurs în interesul legii se aplică doar dizolvării și lichidării voluntare, întrucât sancțiunea pe care o aplică judecătorul penal prin hotărârea de condamnare a unei persoane juridice este amenda penală, care, din perspectiva Legii nr. 85/2014, este o simplă creanță fiscală ce urmează a fi executată în ordinea de prioritate prevăzută de art. 161 din legea anterior menționată, astfel încât natura acestei creanțe nu justifică întârzierea în recuperarea altor creanțe prioritare, întârziere provocată prin suspendarea procedurii, judecătorii raportori au arătat că acesta nu poate fi primit, întrucât scopul procesului penal nu ar mai putea fi atins în eventualitatea dispariției persoanei juridice până la finalizarea procesului penal.

Și sub acest aspect, s-a subliniat dezlegarea dată de Curtea Constituțională, reținându-se că argumentele expuse în Decizia nr. 139/2016 nu pot fi ignorate de judecător: „... *tragerea la răspundere penală a persoanelor care au săvârșit infracțiuni este un deziderat al ordinii publice, care legitimează, pe cale de consecință, instituirea măsurilor reclamate. Astfel, deși în urma finalizării procesului penal instanța de judecată ar dispune condamnarea persoanei juridice inculpate, aceasta nu mai poate fi trasă la răspundere penală, deoarece și-a pierdut identitatea prin dispariția sa juridică și radierea din Registrul comerțului. Așa cum însuși textul legal criticat dispune, luarea măsurilor preventive are ca scop buna desfășurare a procesului penal, care presupune implicit garantarea, în eventualitatea unei hotărâri definitive de condamnare, a executării pedepsei aplicate*”.

Prin urmare, constatând sensul neechivoc al normei ce face obiectul prezentului recurs în interesul legii, s-a conchis în sensul că interdicția inițierii ori, după caz, suspendarea procedurii de dizolvare sau lichidare a persoanei juridice vizează și dizolvarea, respectiv lichidarea în procedura falimentului prevăzută de Legea nr. 85/2014.

10. Înalta Curte de Casație și Justiție, examinând sesizarea cu recurs în interesul legii, raportul întocmit de judecătorii-raportori și dispozițiile legale ce se solicită a fi interpretate în mod unitar, reține următoarele:

10.1. Analiza condițiilor de admisibilitate

Verificând regularitatea investiției, în raport cu prevederile art. 471 alin. (1) din Codul de procedură penală, care enumeră subiectele de drept care pot promova recurs în interesul legii, se constată că această primă condiție de admisibilitate, legată de titularul sesizării, este îndeplinită în cauză, recursul de față fiind formulat de procurorul general al Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție.

De asemenea, verificând jurisprudența atașată actului de sesizare, care relevă soluționarea, în mod diferit, prin hotărâri judecătorești definitive, a problemei de drept care face obiectul judecății, se constată îndeplinită și cea de-a doua condiție de admisibilitate prevăzută de art. 471 alin. (3) și de art. 472 din Codul de procedură penală.

10.2. Dispozițiile legale supuse interpretării și aplicării unitare:

Art. 493 din Codul de procedură penală — Măsurile preventive

(1) Judecătorul de drepturi și libertăți, în cursul urmăririi penale, la propunerea procurorului, sau, după caz, judecătorul de cameră preliminară ori instanța poate dispune, dacă există motive temeinice care justifică suspiciunea rezonabilă că persoana juridică a săvârșit o faptă prevăzută de legea penală și numai pentru a se asigura buna desfășurare a procesului penal, una sau mai multe dintre următoarele măsuri:

a) interdicția inițierii ori, după caz, suspendarea procedurii de dizolvare sau lichidare a persoanei juridice; (...)

10.3. Dispoziții legale ce prezintă relevanță în dezlegarea problemei de drept

10.3.1. **Legea nr. 85/2014** privind procedurile de prevenire a insolvenței și de insolvență:

Articolul 66

(1) Debitorul aflat în stare de insolvență este obligat să adreseze tribunalului o cerere pentru a fi supus dispozițiilor prezentei legi, în termen de maximum 30 de zile de la apariția stării de insolvență. La cererea adresată tribunalului va fi atașată dovada notificării organului fiscal competent cu privire la intenția de deschidere a procedurii insolvenței.

(2) Dacă la data expirării termenului prevăzut la alin. (1) debitorul este angrenat, cu bună-credință, în negocieri extrajudiciare pentru restructurarea datoriilor sale, acesta are obligația de a adresa tribunalului o cerere pentru a fi supus dispozițiilor prezentei legi, în termen de 5 zile de la eșuarea negocierilor.

(3) Dacă în cursul negocierilor derulate în cadrul unei proceduri de mandat ad-hoc sau de concordat preventiv debitorul ajunge în stare de insolvență, dar există presupunerea rezonabilă, bazată pe indicii temeinice, că rezultatele negocierilor ar putea fi valorificate în termen scurt prin încheierea unui acord extrajudiciar, debitorul, de bună-credință, trebuie să introducă cererea de deschidere a procedurii în condițiile și termenul prevăzute la alin. (2). În caz contrar, debitorul trebuie să introducă cererea de deschidere a procedurii insolvenței în termen de 30 de zile de la apariția stării de insolvență.

(4) Debitorul în cazul căruia apariția stării de insolvență este iminentă va putea să adreseze tribunalului o cerere pentru a fi supus dispozițiilor prezentului titlu. (...)

Articolul 145

(1) Judecătorul-sindic va decide, prin sentință sau, după caz, prin încheiere, în condițiile art. 71, intrarea în faliment în următoarele cazuri:

A. a) debitorul și-a declarat intenția de a intra în procedura simplificată;

b) debitorul nu și-a declarat intenția de reorganizare;

c) niciunul dintre celelalte subiecte de drept îndreptățite nu a propus un plan de reorganizare, potrivit dispozițiilor art. 132, sau niciunul dintre planurile propuse nu a fost acceptat și confirmat;

B. debitorul și-a declarat intenția de reorganizare, dar nu a propus un plan de reorganizare ori planul propus de acesta nu a fost acceptat și confirmat;

C. obligațiile de plată și celelalte sarcini asumate nu sunt îndeplinite în condițiile stipulate prin planul confirmat sau desfășurarea activității debitorului în decursul reorganizării sale aduce pierderi averii sale;

D. a fost aprobat raportul administratorului judiciar prin care se propune, după caz, intrarea debitorului în faliment, potrivit art. 92 alin. (5) sau art. 97 alin. (5);

E. în cazurile prevăzute la art. 75 alin. (4) și art. 143 alin. (3).

(2) Prin hotărârea prin care se decide intrarea în faliment, judecătorul-sindic va pronunța dizolvarea debitorului persoană juridică și va dispune:

a) ridicarea dreptului de administrare al debitorului;

b) în cazul procedurii generale, desemnarea unui lichidator judiciar provizoriu, precum și stabilirea atribuțiilor și a onorariului acestuia, în conformitate cu criteriile aprobate prin legea de organizare a profesiei;

c) în cazul procedurii simplificate, confirmarea în calitate de lichidator judiciar a administratorului judiciar, desemnat potrivit prevederilor art. 57 alin. (2) sau art. 73, după caz;

d) termenul maxim de la intrarea în faliment în cadrul procedurii generale, de predare a gestiunii averii de la debitor/administratorul judiciar către lichidatorul judiciar, împreună cu lista actelor și operațiunilor efectuate după deschiderea procedurii prevăzute la art. 84 alin. (2);

e) întocmirea de către administratorul judiciar și predarea către lichidatorul judiciar, în termen de maximum 5 zile de la intrarea în faliment, în cadrul procedurii generale, a unei liste cuprinzând numele și adresele creditorilor și toate creanțele acestora la data intrării în faliment, cu indicarea celor născute după deschiderea procedurii, a tabelului definitiv al creanțelor și a oricăror alte tabele întocmite în procedură, a oricăror rapoarte de distribuție, a listei actelor și operațiunilor efectuate după data deschiderii procedurii. Această obligație revine administratorului special, cu avizul administratorului judiciar, dacă, până la data deschiderii procedurii falimentului, nu a fost ridicat dreptul de administrare;

f) notificarea intrării în faliment.

(3) În cazul intrării în faliment, încheierea sau, după caz, sentința va indica și termenele prevăzute la art. 146 alin. (2) sau, după caz, la art. 147 alin. (2).

(4) După intrarea în faliment în procedura generală, dispozițiile art. 99—114 vor fi aplicate, dacă este necesar, în mod corespunzător, în ceea ce privește creanțele născute între data deschiderii procedurii și data intrării în faliment, precum și procedura de admitere a acestora.

Articolul 154

(1) Lichidarea bunurilor din averea debitorului va fi efectuată de lichidatorul judiciar sub controlul judecătorului-sindic. Pentru maximizarea valorii averii debitorului, lichidatorul judiciar va face toate demersurile de expunere pe piață, într-o formă adecvată, a acestora, cheltuielile de publicitate fiind suportate din averea debitorului.

(2) Lichidarea va începe îndată după finalizarea de către lichidatorul judiciar a inventarierii și depunerea raportului de evaluare. Bunurile vor putea fi vândute în bloc sau individual. Orice vânzare în bloc a bunurilor, ca subsansamblu funcțional, indiferent dacă se face în reorganizare sau în faliment, poate fi considerată transfer de active dacă îndeplinește dispozițiile art. 128 alin. (7) din Legea nr. 571/2003. Tipul de vânzare a bunurilor, respectiv licitație publică, negociere directă sau o combinație a celor două și regulamentul de vânzare corespunzător modalității de vânzare pentru care se optează sunt aprobate de adunarea creditorilor pe baza propunerii lichidatorului judiciar. În cazul licitației publice, publicitatea se va face și prin afișare pe site-ul Uniunii Naționale a Practicienilor în Insolvență din România. În vederea evaluării bunurilor din averea debitorului, cu acordul comitetului creditorilor, lichidatorul judiciar poate să angajeze, în numele debitorului, un evaluator și să îi stabilească onorariul. Evaluatorii trebuie să fie membri ai Asociației Naționale a Evaluatorilor din România, iar evaluarea trebuie efectuată în conformitate cu standardele internaționale de evaluare.

(3) Bunurile din averea debitorului vor fi evaluate atât în bloc, cât și individual. Evaluarea în bloc are în vedere fie evaluarea totalității bunurilor din averea debitorului, fie evaluarea subsansamblurilor funcționale.

Articolul 174

(1) În orice stadiu al procedurii prevăzute de prezentul titlu, dacă se constată că nu există bunuri în averea debitorului ori că acestea sunt insuficiente pentru a acoperi cheltuielile

administrative și niciun creditor nu se oferă să avanseze sumele corespunzătoare, judecătorul-sindic va audia de urgență creditorii într-o ședință, iar în cazul refuzului exprimat de aceștia de a avansa sumele necesare sau în cazul neprezentării acestora, deși s-a îndeplinit procedura citării prin BPI, va da o sentință de închidere a procedurii, prin care se dispune și radierea debitorului din registrul în care este înmatriculat.(...)

10.3.2. Legea societăților nr. 31/1990:

Art. 227. — (1) Societatea se dizolvă prin:

- trecerea timpului stabilit pentru durata societății;
- imposibilitatea realizării obiectului de activitate al societății sau realizarea acestuia;
- declararea nulității societății;
- hotărârea adunării generale;
- hotărârea tribunalului, la cererea oricărui asociat, pentru motive temeinice, precum neînțelegerile grave dintre asociați, care împiedică funcționarea societății;
- falimentul societății;
- alte cauze prevăzute de lege sau de actul constitutiv al societății.

(2) În cazul prevăzut la alin. (1) lit. a), asociații trebuie să fie consultați de către consiliul de administrație, respectiv de directorat, cu cel puțin 3 luni înainte de expirarea duratei societății, cu privire la eventuala prelungire a acesteia. În lipsă, la cererea oricărui dintre asociați, tribunalul poate dispune, prin încheiere, efectuarea consultării conform art. 119 alin. (3).

(3) Dacă procedura prevăzută la alin. (2) nu este îndeplinită, la expirarea duratei menționate în actul constitutiv orice persoană interesată sau Oficiul Național al Registrului Comerțului poate sesiza judecătorul-delegat pentru constatarea dizolvării societății.

(4) Lichidarea și radierea societății se efectuează potrivit dispozițiilor art. 237 alin. (6)—(10).

Art. 228. — (1) Societatea pe acțiuni se dizolvă:

- în cazul și în condițiile prevăzute la art. 153²⁴;
- în cazul și în condițiile prevăzute la art. 10 alin. (3).

(2) Prevederile alin. (1) lit. a) se aplică în mod corespunzător și societății cu răspundere limitată.

Art. 229. — (1) Societățile în nume colectiv sau cu răspundere limitată se dizolvă prin falimentul, incapacitatea, excluderea, retragerea sau decesul unuia dintre asociați, când, datorită acestor cauze, numărul asociaților s-a redus la unul singur.

(2) Se exceptează cazul când în actul constitutiv există clauză de continuare cu moștenitorii sau când asociatul rămas hotărăște continuarea existenței societății sub forma societății cu răspundere limitată cu asociat unic.

(3) Dispozițiile alineatelor precedente se aplică și societăților în comandită simplă sau în comandită pe acțiuni, dacă acele cauze privesc pe singurul asociat comanditar sau comanditar.

Art. 237. — (1) La cererea oricărei persoane interesate, precum și a Oficiului Național al Registrului Comerțului; tribunalul va putea pronunța dizolvarea societății în cazurile în care:

- societatea nu mai are organe statutare sau acestea nu se mai pot întruni;
- acționarii/asociații au dispărut ori nu au domiciliul cunoscut ori reședința cunoscută;
- nu mai sunt îndeplinite condițiile referitoare la sediul social, inclusiv ca urmare a expirării duratei actului care atestă dreptul de folosință asupra spațiului cu destinație de sediu social ori transferului dreptului de folosință sau proprietate asupra spațiului cu destinație de sediu social;

d) a încetat activitatea societății sau nu a fost reluată activitatea după perioada de inactivitate temporară, anunțată organelor fiscale și înscrisă în registrul comerțului, perioadă care nu poate depăși 3 ani de la data înscrierii în registrul comerțului;

e) societatea nu și-a completat capitalul social, în condițiile legii;

f) societatea nu și-a depus situațiile financiare anuale și, după caz, situațiile financiare anuale consolidate, precum și raportările contabile la unitățile teritoriale ale Ministerului Finanțelor Publice, în termenul prevăzut de lege, dacă perioada de întârziere depășește 60 de zile lucrătoare;

g) societatea nu și-a depus la unitățile teritoriale ale Ministerului Finanțelor Publice, în termenul prevăzut de lege, declarația că nu a desfășurat activitate de la constituire, dacă perioada de întârziere depășește 60 de zile lucrătoare.

10.4. Cu privire la dezlegarea problemei de drept sesizate, Înalta Curte de Casație și Justiție — Completul pentru soluționarea recursului în interesul legii reține următoarele:

Dezlegarea problemei de drept sesizate prin recursul în interesul legii care a creat divergența de practică judiciară, vizând posibilitatea aplicării măsurii preventive a *interdicției inițierii ori, după caz, suspendarea procedurilor de dizolvare sau lichidare a persoanei juridice*, prevăzută de dispozițiile art. 493 alin. (1) lit. a) din Codul de procedură penală și în procedura specială instituită de Legea nr. 85/2014, este necesar a fi supusă unei abordări multiple care să valorifice, corelat, incidența dispozițiilor legale care reglementează domenii juridice diferite.

Astfel, Înalta Curte de Casație și Justiție — Completul pentru soluționarea recursului în interesul legii constată că problema de drept supusă dezlegării se află la confluența, *prima facie*, a legii de procedură penală și a celor ce guvernează societățile comerciale, iar aceasta se situează prioritar nu pe tărâmul principiului *ubi lex non distinguit, nec nos distinguere debemus*, ci pe tărâmul concursului dintre mai multe legi. Prin urmare, analiza nu poate fi realizată exclusiv din perspectiva legii de procedură penală, ci trebuie să pornească de la interpretarea scopului diferitelor reglementări, rezultat din economia acestora sau din expunerea de motive a actelor normative, combinată, în caz de conflict sau de divergență, cu principiul *actus interpretandus est potius ut valeat, quam ut perea*.

A admite că soluția la această problemă o reprezintă aplicarea principiului *ubi lex non distinguit, nec nos distinguere debemus* echivalează cu o cercetare superficială a acesteia, iar simplul exemplu al cazului în care dizolvarea este dispusă ca pedeapsă complementară aplicată definitiv persoanei juridice, caz în care executarea pedepsei nu poate fi suspendată printr-o măsură preventivă luată într-un alt dosar, este suficient pentru a demonstra că textul nu reclamă o atare interpretare.

De altfel, o analiză din perspectiva concursului dintre mai multe legi a fost realizată de instanța supremă prin Decizia nr. 1/2020 a Completului pentru dezlegarea unor chestiuni de drept, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 147 din 25 februarie 2020, pronunțată într-o problemă asemănătoare, respectiv interpretarea dispozițiilor art. 91 alin. (1), art. 102 alin. (8) și art. 154—158 din Legea nr. 85/2014 privind procedurile de prevenire a insolvenței și de insolvență, cu modificările și completările ulterioare, raportate la dispozițiile art. 249 alin. (1) și (2) din Codul de procedură penală (respectiv art. 163 alin. 1 și 2 din Codul de procedură penală de la 1968), prin care s-a stabilit că existența unor măsuri asigurătorii înființate în cadrul unui proces penal asupra bunurilor unei persoane juridice, anterior deschiderii procedurii insolvenței, în

vederea confiscării speciale, a reparării pagubei produse prin infracțiune sau a garantării executării cheltuielilor judiciare: a) nu suspendă procedura de lichidare prevăzută de Legea nr. 85/2014 în ceea ce privește bunul sechestrat; b) nu este de natură a indisponibiliza bunul asupra căruia a fost începută procedura de valorificare conform dispozițiilor Legii nr. 85/2014; c) nu împiedică lichidarea bunurilor efectuată de lichidatorul judiciar în exercitarea atribuțiilor conferite de Legea nr. 85/2014.

Considerentele acestei decizii, care vizează o măsură procesuală cu caracter real, prezintă relevanță și în prezenta cauză, în care problema de drept a cărei dezlegare se solicită se referă la o măsură procesuală cu caracter personal. În motivarea soluției s-au arătat următoarele:

„81. Potrivit art. 2 din Legea nr. 85/2014, «scopul prezentei legi este instituirea unei proceduri colective pentru acoperirea pasivului debitorului, cu acordarea, atunci când este posibil, a șansei de redresare a activității acestuia».

82. Așadar, Legea nr. 85/2014 are două componente esențiale: una privind prevenirea insolvenței și cea de-a doua privind procedura insolvenței în scopul acoperirii pasivului debitorului.

83. Sub cel de-al doilea aspect, care interesează în cauză, rezultă că procedura insolvenței este o procedură execuțională, concursuală și colectivă, desfășurată de «organele care aplică procedura» (așa cum sunt denumite chiar în titlul II capitolul I secțiunea a 2-a din Legea nr. 85/2014), respectiv de: instanțele judecătorești (tribunalul, în primă instanță, și curtea de apel, în calea de atac — art. 41 și 43), judecătorul-sindic (care funcționează în cadrul tribunalului), administratorul judiciar și lichidatorul judiciar (practicieni în insolvență, desemnați de către judecătorul-sindic pentru administrarea procedurii insolvenței — art. 57—64).

84. În fine, procedura insolvenței este o procedură de executare silită concursuală și colectivă la care participă toți creditorii împreună la urmărirea și recuperarea creanțelor lor, în modalitățile prevăzute de lege (art. 5 pct. 44 din Legea nr. 85/2014).

85. Procedura falimentului este procedura de insolvență, concursuală, colectivă și egalitară, care se aplică debitorului în vederea lichidării averii acestuia, pentru acoperirea pasivului (art. 5 pct. 45).

86. Cu alte cuvinte, procedura insolvenței (în componentele sale distincte), fiind una judiciară, prin excelență, desfășurată sub controlul de legalitate al judecătorului-sindic, nu implică în totalitate voința debitorului în ceea ce privește modalitatea concretă de valorificare a bunurilor sale în scopul acoperirii creanțelor. Ca atare, din acest punct de vedere, această procedură presupune o înstrăinare/vânzare silită a bunurilor (iar nu de bunăvoie), chiar și în cazul reorganizării, de vreme ce și în acest caz planul de reorganizare este supus analizei creditorilor și apoi aprobării de către judecătorul-sindic (art. 134—140).

87. Așadar, pornind de la analiza celor două instituții juridice aflate în concurs, respectiv măsura asigurătorie dispusă în procesul penal asupra unor bunuri ale debitorului, aflată în procedura insolvenței, și măsura de valorificare a bunurilor debitorului în procedura insolvenței, trebuie făcute câteva distincții.

88. Așa cum a decis Înalta Curte de Casație și Justiție prin Decizia nr. 2/2018, mai întâi trebuie avut în vedere faptul că dispozițiile penale în materia măsurilor asigurătorii se completează cu cele din materia procesual civilă, astfel cum reglementează dispozițiile art. 2 alin. (2) din Codul de procedură civilă, care consacră caracterul de drept comun al dreptului

procesul civil, chiar în materie penală, dacă această materie nu conține dispoziții contrare.

89. De asemenea, tot cu titlu preliminar, trebuie subliniat faptul că o măsură asigurătorie dispusă în procesul penal are scopul de a împiedica sustragerea de către proprietar a bunurilor sale de la o eventuală valorificare silită sau, în sens larg, de la valorificarea gajului general al creditorilor săi, precum și de a împiedica ascunderea, distrugerea, înstrăinarea acestor bunuri a căror executare silită s-ar putea face ulterior, după obținerea titlului executoriu (adică a hotărârii penale privind obligarea inculpatului la repararea pagubei produse părții civile, obligarea la plata unei amenzi penale, obligarea la plata cheltuielilor judiciare sau a hotărârii definitive privind confiscarea specială sau extinsă). Măsura asigurătorie în procesul penal constă în «indisponibilizarea» acestor bunuri (mobile sau imobile) — art. 249 alin. (2) din Codul de procedură penală, ceea ce înseamnă că debitorul nu mai poate dispune de bunăvoie de aceste bunuri până la momentul executării silite, efectul acestei măsuri fiind, prin excelență, unul preventiv, același ca măsura asigurătorie dispusă într-un proces civil.

90. Or, valorificarea bunurilor debitoarei în procedura insolvenței nu reprezintă un act de dispoziție la îndemâna debitoarei, pentru a se considera că pe această cale bunurile asupra cărora poartă măsurile asigurătorii dispuse în procesul penal sunt sustrate, în mod nelegal, de sub sechestrul, ci această procedură se desfășoară sub controlul de legalitate al judecătorului-sindic și sub coordonarea administratorului judiciar sau, după caz, a lichidatorului judiciar.

91. Pe de altă parte, indisponibilizarea nu conferă acestor bunuri caracter de inalienabilitate și insesizabilitate, așa cum reține Înalta Curte de Casație și Justiție în Decizia nr. 2/2018 (paragrafele 67 și 68), ceea ce conduce la concluzia că nu există nicio incompatibilitate între existența acestei măsuri și valorificarea drepturilor creditorilor din procedura insolvenței asupra debitoarei, cu atât mai mult cu cât măsurile asigurătorii dispuse în procesul penal nu conferă beneficiarului acestora calitatea de creditor preferențial în raport cu creditorii din cadrul procedurii insolvenței, aceștia din urmă putând fi chiar titularii unor drepturi reale sau ai unor garanții care îi situează pe poziții privilegiate în etapa distribuirii fondurilor, conform art. 161 din Legea nr. 85/2014. (...)

A. Atunci când măsura asigurătorie este instituită în vederea reparării prejudiciului părții civile sau a recuperării cheltuielilor judiciare (...)

100. Consecința acestei măsuri constă în menținerea bunului în proprietatea celui ce urmează a fi obligat prin soluționarea laturii civile a procesului penal, adică tocmai efectul de indisponibilizare la care face referire Codul de procedură penală, ce vizează împiedicarea vânzării bunului de bunăvoie de către cel la care se referă măsura sechestrului, nicidecum împiedicarea vânzării silite a bunului, chiar și prin intermediul unei proceduri concursuale (a insolvenței).

101. Când bunurile vizate de măsura sechestrului asigurător aparțin unei persoane aflate în procedura falimentului, un astfel de avantaj patrimonial nu mai poate fi menținut, dat fiind faptul că dispozițiile legii insolvenței nu instituie niciun tratament privilegiat în ceea ce privește creanța unei părți civile din cadrul unui proces penal, față de ceilalți creditori din aceeași procedură. (...)

106. Conform art. 102 alin. (8) din Legea nr. 85/2014, creanța unei părți vătămate din cadrul procesului penal se înscrie sub condiție suspensivă, până la soluționarea acțiunii civile din procesul penal; în cazul în care această acțiune nu se finalizează până la închiderea procedurii insolvenței, eventualele

creanțe rezultate din procesul penal vor fi acoperite din averea persoanei juridice reorganizate sau, dacă este cazul, din sumele obținute din acțiunea în atragerea răspunderii patrimoniale exercitate conform art. 169.

107. Așadar, textul de lege evidențiază intenția clară a legiuitorului de a nu prelungi/suspenda/împiedica derularea procedurii insolvenței până la soluționarea acțiunii civile din cadrul procesului penal, în condițiile în care o astfel de prelungire/suspendare/împiedicare pe durată nedeterminată ar atrage după sine cheltuieli suplimentare și ar fi de natură a aduce atingere drepturilor celorlalți creditori de a-și vedea acoperite creanțele într-un termen rezonabil, dar și pe aceea de a stabili caracterul de lege civilă aplicabilă și în procesul penal Legii nr. 85/2014.

108. Toate aceste dispoziții reglementează necesitatea continuării procedurii insolvenței, în baza regulilor sale specifice, în ciuda preexistenței sau apariției unei măsuri asigurătorii în procesul penal, cu atât mai mult cu cât nu rezultă din nicio dispoziție legală reglementată de legea penală sau procesual penală sau de legea civilă, care să confere beneficiarului unei măsuri asigurătorii din procesul penal un titlu preferențial ce ar urma să se definitiveze în viitor, după obținerea unui titlu executoriu în urma soluționării acțiunii civile din procesul penal, partea civilă câștigătoare fiind cel mult un creditor chirografar care are același regim cu orice creditor chirografar dintr-un proces civil obișnuit, beneficiind doar de gajul general al creditorilor chirografari, cu posibilitățile reglementate de legea specială, respectiv de Legea nr. 85/2014”.

Trecând la problema de drept ce face obiectul prezentului recurs în interesul legii, trebuie arătat că, din perspectiva legii procesuale penale, măsurile preventive sunt definite ca măsuri procesuale cu caracter personal, de constrângere, prin care suspectul sau inculpatul este împiedicat să întreprindă anumite activități care s-ar răsfărâge negativ asupra desfășurării procesului penal sau asupra atingerii scopului acestuia.

Referitor la persoana juridică, dispozițiile art. 493 alin. (1) din Codul de procedură penală prevăd că măsurile preventive se iau „numai pentru a se asigura buna desfășurare a procesului penal”. Deși textul este diferit de cel corelativ din materia măsurilor preventive în cazul persoanei fizice, art. 202 din Codul de procedură penală statuând că măsurile preventive se iau „în scopul asigurării bunei desfășurări a procesului penal, al împiedicării sustragerii suspectului ori a inculpatului de la urmărirea penală sau de la judecată ori al prevenirii săvârșirii unei alte infracțiuni”, în realitate, analizând fiecare dintre măsurile preventive aplicabile persoanei juridice, se observă că scopul urmărit este unul similar.

În acest sens, se reține că măsurile preventive prevăzute de art. 493 alin. (1) lit. a) din Codul de procedură penală (interdicția inițierii ori, după caz, suspendarea procedurii de dizolvare sau lichidare a persoanei juridice) și de art. 493 alin. (1) lit. b) din Codul de procedură penală (interdicția inițierii ori, după caz, suspendarea fuziunii, a divizării sau a reducerii capitalului social al persoanei juridice, începută anterior sau în cursul urmăririi penale) urmăresc conservarea personalității juridice, astfel încât să se poată desfășura urmărirea penală și judecarea cauzei, iar la finalul procesului să poată fi angajată răspunderea penală. Cele două măsuri au ca scop împiedicarea sustragerii persoanei juridice de la urmărirea penală sau judecată, pentru a se asigura atingerea finalității proprii a procesului penal, respectiv tragerea la răspundere penală a persoanei juridice. Întrucât prin lichidarea patrimoniului persoanei juridice nu se înțelege diminuarea acestuia, ci doar transformarea bunurilor în lichidități, fiind valorificat activul pentru satisfacerea creanțelor,

nu se poate considera că măsurile preventive analizate previn și conservarea patrimoniului.

Măsurile preventive prevăzute de art. 493 alin. (1) lit. c) și d) din Codul de procedură penală presupun interdicția de a efectua operațiuni patrimoniale susceptibile de a antrena diminuarea activului patrimonial al persoanei juridice sau insolvența acesteia și de a încheia anumite acte juridice, astfel că scopul lor este *acela de conservare a patrimoniului persoanei juridice*, pentru a preveni sustragerea de la executarea unei eventuale hotărâri de condamnare.

În fine, măsura preventivă prevăzută de art. 493 alin. (1) lit. e) din Codul de procedură penală, constând în interzicerea desfășurării activităților de natura celor cu ocazia cărora a fost comisă infracțiunea, are ca scop *prevenirea săvârșirii unei alte infracțiuni*.

Totodată, se reține că măsurile preventive aplicabile persoanei juridice sunt măsuri restrictive de drepturi, ce vizează în mod direct fie libertatea economică, fie dreptul de proprietate privată al acesteia, și au, similar măsurilor preventive aplicabile persoanei fizice, un caracter facultativ, excepțional, trebuind să corespundă principiilor necesității și proporționalității.

În cazul măsurii preventive ce face obiectul analizei, pornind de la faptul că prin buna desfășurare a procesului penal se înțelege împiedicarea sustragerii de la urmărire penală sau judecată, precum și de la împrejurarea că **nu există o interdicție legală de dizolvare sau de lichidare incidentă pentru simplul considerent că o persoană juridică este cercetată penal** [art. 493 alin. (1) lit. a) din Codul de procedură penală nerealizând o prevenție generală], concluzia ce se impune este că, prin instituirea acesteia, se urmărește **prevenirea unui comportament fraudulos prin care se tinde la eludarea răspunderii penale**.

Concluzia este susținută și de cerința de necesitate a măsurii preventive a interdicției de dizolvare și lichidare. În mod evident, un comportament impus de lege, cum este cel prevăzut de art. 66 din Legea nr. 85/2014, nu poate fi unul care să conducă la luarea vreunei măsuri preventive.

În strânsă legătură cu măsura preventivă prevăzută de art. 493 alin. (1) lit. a) din Codul de procedură penală sunt și dispozițiile art. 495 alin. (4) din Codul de procedură penală, potrivit cărora *„persoana juridică este obligată să comunice organului judiciar, în termen de 24 de ore, intenția de fuziune, divizare, dizolvare, reorganizare, lichidare sau reducere a capitalului social”*. În urma unei astfel de comunicări, organul judiciar trebuie să analizeze dacă sunt sau nu îndeplinite condițiile pentru a se dispune o astfel de măsură. Aceasta, întrucât în cazul procedurilor de lichidare și de dizolvare există ipoteze în care acestea nu au caracter voluntar.

În ceea ce privește Legea nr. 85/2014 privind procedurile de prevenire a insolvenței și de insolvență, aceasta instituie o procedură execuțională specială, aplicabilă cu prioritate ori de câte ori o societate comercială ori altă entitate — persoană juridică — se află în insolvență, conținând dispoziții legale de la care nu se poate deroga. Aceasta, întrucât dispozițiile Legii nr. 85/2014 nu au caracter supletiv, ci dimpotrivă, imperativ, fiind edictate în apărarea unui interes general, anume acoperirea pasivului unei societăți comerciale, concomitent, în măsura posibilului, cu acordarea unei șanse de redresare acestui actor de pe piața economică și, odată activată una dintre procedurile pe care aceste dispoziții legale le prevăd, ele impun tuturor participanților la procedură prescripții obligatorii.

Procedura insolvenței este una execuțională, concursuală, colectivă, egalitară și creează cadrul unic în care să se poată valorifica toate creanțele înregistrate la masa credală,

desfășurată strict sub controlul de legalitate al judecătorului-sindic, iar excepțiile de la rigorile acestei proceduri sunt expres și limitativ prevăzute de lege.

Înalta Curte de Casație și Justiție — Completul pentru soluționarea recursului în interesul legii reține că procedura insolvenței nu reprezintă o alegere pentru debitor, art. 66 alin. (1) din Legea nr. 85/2014 statuând că: *„debitorul aflat în stare de insolvență este obligat să adreseze tribunalului o cerere pentru a fi supus dispozițiilor prezentei legi, în termen de maximum 30 de zile de la apariția stării de insolvență. La cererea adresată tribunalului va fi atașată dovada notificării organului fiscal competent cu privire la intenția de deschidere a procedurii insolvenței.”* Nerespectarea acestei obligații este sancționată în art. 240 din Codul penal, potrivit căruia constituie infracțiunea de bancrută simplă neintroducerea sau introducerea tardivă, de către debitorul persoană fizică ori de reprezentantul legal al persoanei juridice debitoare, a cererii de deschidere a procedurii insolvenței, într-un termen care depășește cu mai mult de 6 luni termenul prevăzut de lege de la apariția stării de insolvență.

Astfel cum s-a arătat anterior, dispozițiile care reglementează măsurile preventive vizează conduita suspectei sau inculpatei persoană juridică, care trebuie limitată în așa fel încât să nu fie aptă a zădărnici demersurile de tragere a acesteia la răspundere penală.

Măsura preventivă prevăzută de art. 493 alin. (1) lit. a) din Codul de procedură penală se referă la interdicția inițierii ori, după caz, suspendarea procedurii de dizolvare ori lichidare a persoanei juridice, astfel că, în ceea ce o privește pe societatea comercială în discuție, aceasta este vizată de *interdicția de inițiere a procedurii de dizolvare ori de lichidare*. Or, această interdicție este în totală contradicție cu obligația legală de a introduce o cerere de deschidere a procedurii insolvenței și a cărei neîndeplinire atrage răspunderea penală a reprezentantului persoanei juridice.

Pe de altă parte, cu referire la sintagma *„procedura de dizolvare și de lichidare”* a persoanei juridice se impun următoarele precizări:

Astfel, în economia Legii nr. 31/1990 se poate vorbi despre o *„procedură”* care are drept scop dizolvarea, lichidarea și încetarea personalității juridice a unei societăți comerciale, procedură voluntară ori pusă la dispoziția unor persoane interesate ori autorizate în condițiile dispozițiilor art. 227—229 și art. 237, coroborate cu dispozițiile art. 252—270² din Legea nr. 31/1990, în care sunt prevăzute condițiile dizolvării pe tipuri de societăți, modalitățile dizolvării, titularii cererii de dizolvare, precum și modalitatea în care se derulează, subsecvent dizolvării, operațiunile de lichidare și efectele acesteia asupra patrimoniului social și asupra personalității juridice a societății.

În schimb, în regimul Legii nr. 85/2014 dizolvarea, lichidarea și radierea societății comerciale nu se constituie într-o veritabilă *„procedură”*, ci reprezintă *efectul legal al deschiderii procedurii insolvenței*, mai precis efectul falimentului asupra societății, care, până la închiderea procedurii și la radiere, își păstrează o capacitate de folosință limitată la operațiunile lichidării.

Rezultă, așadar, că în condițiile Legii nr. 85/2014 persoana juridică nu poate *iniția* procedura de dizolvare ori de lichidare, dizolvarea și lichidarea nu se dispun din voința persoanei juridice, ci pentru că sunt impuse de dispozițiile legale din această materie. Similar concluziei din Decizia nr. 1/2020 a Completului pentru dezlegarea unor chestiuni de drept, atât timp cât procedura insolvenței nu reprezintă un act de dispoziție la îndemâna persoanei juridice debitoare, nu se poate considera că pe această cale se urmărește sustragerea de la răspunderea penală.

În acest context, se poate aprecia cu just temei că exprimarea din textul art. 493 alin. (1) lit. a) din Codul de procedură penală, referitoare la procedura de dizolvare ori lichidare a persoanei juridice, nu este întâmplătoare, ea găsimu-și acoperire doar în Legea nr. 31/1990, care reglementează o astfel de procedură.

În ceea ce privește cea de a doua ipoteză a art. 493 alin. (1) lit. a) din Codul de procedură penală, dacă textul de lege ar fi extins și în procedura reglementată de Legea nr. 85/2014, aceasta ar avea în vedere nu conduita persoanei juridice suspecte sau inculpate, debitoare în procedura insolvenței, ci conduita judecătorului-sindic, întrucât dispoziția preconizată cu titlu de măsură preventivă se referă la suspendarea procedurii de dizolvare și/sau de lichidare, ceea ce presupune un proces execuțional pendinte.

În acest punct de analiză se reține că deschiderea procedurii falimentului, în oricare dintre modalitățile prevăzute de Legea nr. 85/2014, are ca efect dizolvarea societății falite, cu consecința trecerii la valorificarea bunurilor acesteia și a păstrării unei capacități de folosință restrânse la operațiunile lichidării.

Ca urmare, trecerea la faliment, în oricare dintre modalitățile prevăzute de Legea nr. 85/2014, nu îi conferă judecătorului-sindic posibilitatea, ci obligația de a proceda, după verificarea îndeplinirii condițiilor din dispozițiile legale incidente, la luarea măsurilor ce se cuvin, subsecvente trecerii la faliment. Singurul în măsură să statueze asupra condițiilor de aplicare a procedurii de insolvență, sub toate aspectele specifice speței, este judecătorul-sindic, care nu poate fi supus vreunei ingerințe a unei alte instanțe.

Înalta Curte de Casație și Justiție — Completul pentru soluționarea recursului în interesul legii constată că nu există nicio dispoziție în Legea nr. 85/2014 care să prevadă posibilitatea ca judecătorul-sindic să suspende judecata în această procedură. Dimpotrivă, întreaga procedură se caracterizează prin celeritate, art. 40 alin. (2) din Legea nr. 85/2014 prevăzând că organele care aplică procedura insolvenței „*trebuie să asigure efectuarea cu celeritate a actelor și operațiunilor prevăzute de prezenta lege, precum și realizarea, în condițiile legii, a drepturilor și obligațiilor celorlalți participanți la aceste acte și operațiuni*”. Prin derogare de la dispozițiile Codului de procedură civilă, apelul nu suspendă executarea hotărârilor judecătorului-sindic — art. 43 alin. (4) din Legea nr. 85/2014. Întreaga procedură trebuie să fie un flux continuu și neîntrerupt de acte juridice, operațiuni și procese, cu un parcurs de regulă ireversibil, este un itinerar care trebuie derulat cu celeritate, în scopul acoperirii creanțelor¹.

Pe de altă parte, făcând o analiză de ansamblu a dispozițiilor legale care prevăd posibilitatea suspendării judecării unei cauze (civilă, penală sau de orice altă natură), se constată că, exceptând situația în care măsura este impusă de instanța civilă chemată să se pronunțe asupra unei cereri de strămutare, legiuitorul nu a reglementat nicio altă situație în care suspendarea este dispusă de către un alt organ judiciar decât cel investit cu soluționarea dosarului (în fond sau în calea de atac). Întotdeauna competența exclusivă de a lua această măsură aparține judecătorului cauzei, iar o dispoziție contrară nici nu ar putea exista, întrucât ea ar fi în contradicție flagrantă cu prevederile art. 21 din Constituția României, ale art. 2 alin. (3) din Legea nr. 303/2004 privind statutul judecătorilor și procurorilor și ale art. 6 paragraful 1 din Convenția Europeană pentru Apărarea Drepturilor Omului.

Așadar, judecătorul penal nu poate să suspende judecarea unui dosar civil (sau de orice altă natură), măsura putând fi dispusă doar de către judecătorul cauzei civile și doar atunci când există o dispoziție legală (imperativă sau facultativă) care statuează în acest sens. Or, așa cum s-a arătat, nu există o prevedere care să confere judecătorului-sindic posibilitatea de a suspenda procedura ca urmare a unei măsuri preventive dispuse față de persoana juridică debitoare.

Dacă s-ar fi urmărit ca măsura preventivă prevăzută de art. 493 alin. (1) lit. a) din Codul de procedură penală să vizeze și dizolvarea, respectiv lichidarea în procedura falimentului prevăzută de Legea nr. 85/2014, s-ar fi reglementat legislativ luarea deciziei de suspendare de către judecătorul-sindic investit cu soluționarea cauzei (ca urmare a soluției instanței penale) și, totodată, întreaga procedură din perioada suspendării (atribuțiile lichidatorului judiciar, ale judecătorului-sindic și ale creditorilor, modalitatea de asigurare a pazei activelor debitorului, gestionarea contabilității, suportarea costurilor etc.).

De asemenea, similar altor situații în care dispozițiile organului de urmărire penală/instanței penale vatamă drepturi sau interese ale unor persoane care nu au calitatea de părți sau participanți în procesul penal, iar aceștia au posibilitatea recunoscută de lege să le conteste [ex. art. 250 alin. (1), art. 250¹ alin. (1), art. 409 alin. (1) lit. f) din Codul de procedură penală etc.], legiuitorul ar fi prevăzut garanții corespunzătoare și pentru creditorii din procedura insolvenței (terți față de procesul penal). Forțarea menținerii unei activități economice, în condițiile în care aceasta nu mai generează profit și devine chiar producătoare de prejudicii prin imposibilitatea valorificării unor bunuri ca urmare a blocării lichidării — bunuri care își diminuează valoarea sau care devin greu de vândut — reprezintă o ingerință în dreptul de proprietate al terților, creanța lor reprezentând un bun în înțelesul art. 1 din Protocolul nr. 1 adițional la Convenția Europeană a Drepturilor Omului și Libertăților fundamentale². Tot o valoare patrimonială protejată pe tărâmul aceluiași articol îl reprezintă și dreptul creditorului de a executa silit garanțiile constituite contractual în favoarea sa, astfel că imposibilitatea acestora de a-și valorifica garanțiile ridică probleme din aceeași perspectivă.

Or, art. 493 din Codul de procedură penală prevede garanții doar pentru persoana juridică supusă măsurii preventive. Terții afectați în mod direct de această măsură nu participă în procesul penal, nu au posibilitatea de a contesta măsura preventivă, nu au o predictibilitate în privința duratei totale a acesteia (nu există durată maximă totală prevăzută de lege, aceasta putând fi menținută până la finalul procesului penal), nu pot beneficia de nicio recuperare a prejudiciului rezultat din suspendarea procedurii.

În mod evident, dată fiind natura încălcărilor, dacă legiuitorul ar fi urmărit ca măsura preventivă prevăzută de art. 493 alin. (1) lit. a) din Codul de procedură penală să vizeze și dizolvarea, respectiv lichidarea în procedura falimentului prevăzută de Legea nr. 85/2014, ar fi reglementat în mod expres o procedură într-o manieră care să înlăture toate impedimentele arătate.

În același timp, o interpretare în acest sens contrar încalcă toate dispozițiile și principiile anterior expuse, conducând la luarea măsurii pentru a „preveni” un comportament impus de lege și aflat sub controlul de legalitate al unui judecător, la

¹ Încheierea din 21 noiembrie 2016, pronunțată în Dosarul nr. 2.827/2/2014, definitivă prin Decizia penală nr. 196 din 5 decembrie 2016, pronunțată în Dosarul nr. 3.901/1/2016, a Completului de 5 judecători.

² A. R. Trandafir, Despre inaplicabilitatea interdicției inițierii sau a suspendării dizolvării ori lichidării persoanei juridice în cadrul procedurii insolvenței, www.juridice.ro.

obligarea judecătorului-sindic de a se supune unei măsuri dispuse de instanța penală, încalcându-se dispozițiile art. 2 alin. (3) din Legea nr. 303/2004 privind statutul judecătorilor și procurorilor și ale art. 21 din Constituția României, dreptul de proprietate al terților, creditorii în procedura falimentului, precum și dreptul acestora la un proces echitabil.

De asemenea, în condițiile în care textul art. 493 alin. (1) lit. a) din Codul de procedură penală face referire generală la interdicția de inițiere a procedurii de dizolvare ori lichidare, fără a distinge între titularii cererii de deschidere a procedurii, se poate reține efectul prejudiciabil al aplicării măsurii preventive analizate și asupra debitorului, din perspectiva Directivei (UE) 2019/1023 a Parlamentului European și a Consiliului.

Astfel, prezintă relevanță considerentele nr. 3, nr. 6 și nr. 85 ale directivei, în care, analizându-se cadrele de restructurare preventivă, remiterea de datorie și decăderile, precum și măsurile de sporire a eficienței procedurilor de insolvență, se pune accent pe durata excesivă a procedurilor de insolvență (efect dilatoriu având și măsura preventivă ale cărei interpretare și aplicare sunt deduse judecății de față, întrucât nu există previzibilitatea duratei sale) și pe efectul nociv al acesteia asupra șanselor de redresare a activității debitorilor, fie chiar și în modalitatea lichidării vechii activități, ceea ce se poate realiza, în condițiile Legii nr. 85/2014, în cadrul procedurii simplificate deschise la cererea debitorului.

Nu în ultimul rând se cuvine relevat și faptul că, dacă efectele aplicării art. 493 alin. (1) lit. a) din Codul de procedură penală ar fi extinse și asupra procedurii insolvenței, în cazul în care la sfârșitul procesului penal s-ar admite acțiunile civile formulate de persoane care nu s-au înscris în condițiile art. 102 alin. (3) și (4) din Legea nr. 85/2014 la masa credală, drepturile stabilite în favoarea acestora prin hotărârea penală nu vor putea fi valorificate împotriva debitoarei, iar măsura preventivă nu își va găsi finalitatea. Aceasta, întrucât, în lipsa înscrierii la masa credală a acestor participanți din procesul penal, judecătorul-sindic se află în imposibilitate legală de a repune în discuție tabelul creanțelor, care s-a definitivat în lipsa acestor creditorii ale căror drepturi au fost stabilite abia ulterior, în procesul penal.

În ceea ce privește Decizia Curții Constituționale nr. 139/2016 (publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 350 din 6 mai 2016), este de arătat că instanța de contencios constituțional nu a analizat problema ce face obiectul recursului în interesul legii, ci inexistența unei durate maxime a măsurilor preventive aplicabile persoanelor juridice, iar considerentele pe

care se bazează nu prezintă suficiente aspecte comune cu chestiunea de drept supusă interpretării în prezenta cauză. În motivarea hotărârii respective, Curtea Constituțională a arătat, doar cu caracter general, că măsurile luate de stat pentru a asigura un climat de ordine și încredere la nivel economic „nu trebuie să aibă ca rezultat tocmai negarea libertății comerțului, ci să se constituie într-un adevărat corolar al acestuia. În aceste categorii de măsuri se încadrează și dispozițiile legale ce vizează măsurile preventive care pot fi luate față de persoane juridice. Statul, reglementând asemenea măsuri, veghează la securitatea circuitului comercial și, pentru a asigura acel climat de ordine și încredere la nivel economic, a prevăzut instituirea unor măsuri preventive față de operatorii economici care înregistrează disfuncționalități” (paragraful 45).

Or, luarea măsurii preventive prevăzute de art. 493 alin. (1) lit. a) din Codul de procedură penală în procedura insolvenței are un efect contrar. Astfel cum corect s-a subliniat în doctrină³, „obligarea” unei persoane juridice să „supraviețuiască” în asemenea condiții contravine în mod evident principiului esențial al comerțului, care este acela de a obține profit, precum și spiritului în care a fost redactată Legea nr. 85/2014, procedura prevăzută de aceasta fiind una menită să asigure protecția debitorului, dar și a persoanelor care pretind drepturi asupra patrimoniului acestuia.

Prin urmare, coroborând scopul măsurilor preventive cu procedura de dizolvare și de lichidare a societăților comerciale, se poate conchide fără dubiu că acesta poate fi atins și își găsește justificarea, conform principiului *actus interpretandus est potius ut valeat, quam ut pereat*, ori de câte ori se pune problema unei dizolvări voluntare în condițiile Legii nr. 31/1990, care să ridice suspiciuni și să aibă potențialul de a zădărnici tragerea la răspundere penală a persoanei juridice, dar niciodată în condițiile Legii nr. 85/2014, unde efectele deschiderii procedurii falimentului — dizolvarea, urmată de lichidare și de radierea din registrul comerțului — izvorăsc chiar din lege și nu pot fi evitate.

În considerarea celor expuse, în interpretarea și aplicarea unitară a dispozițiilor art. 493 alin. (1) lit. a) din Codul de procedură penală, se va stabili că:

Interdicția inițierii ori, după caz, suspendarea procedurii de dizolvare sau lichidare a persoanei juridice nu vizează și dizolvarea, respectiv lichidarea în procedura falimentului prevăzută de Legea nr. 85/2014 privind procedurile de prevenire a insolvenței și de insolvență.

ÎNALTA CURTE DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE

În numele legii

DECIDE:

Admite recursul în interesul legii formulat de procurorul general al Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție. În interpretarea și aplicarea unitară a dispozițiilor art. 493 alin. (1) lit. a) din Codul de procedură penală stabilește:

Interdicția inițierii ori, după caz, suspendarea procedurii de dizolvare sau lichidare a persoanei juridice nu vizează și dizolvarea, respectiv lichidarea în procedura falimentului prevăzută de Legea nr. 85/2014 privind procedurile de prevenire a insolvenței și de insolvență.

Obligatorie, potrivit dispozițiilor art. 474 alin. (4) din Codul de procedură penală.

Pronunțată în ședință publică astăzi, 7 septembrie 2020.

PREȘEDINTELE ÎNALTEI CURȚI DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE

CORINA-ALINA CORBU

Magistrat-asistent

Adina Andreea Ciuhan Teodoru

³ A. R. Trandafir, Răspunderea penală a persoanei juridice, Ed. C.H. Beck, București, 2020, pag. 488.

ABONAMENTE LA PUBLICAȚIILE OFICIALE PE SUPORT FIZIC

— Prețuri pentru anul 2021 —

Nr. crt.	Denumirea publicației	Valoare (TVA 5% inclus) — lei		
		12 luni	3 luni	1 lună
1.	Monitorul Oficial, Partea I	1.310	360	131
2.	Monitorul Oficial, Partea I, limba maghiară	1.640		150
3.	Monitorul Oficial, Partea a II-a	2.460		220
4.	Monitorul Oficial, Partea a III-a	470		50
5.	Monitorul Oficial, Partea a IV-a	1.880		170
6.	Monitorul Oficial, Partea a VI-a	1.750		160
7.	Monitorul Oficial, Partea a VII-a	600		55
8.	Colecția Legislația României	500	130	
9.	Colecția Hotărâri ale Guvernului României	800		75

NOTĂ:

Monitorul Oficial, Partea I bis, se multiplică și se achiziționează pe bază de comandă.

ABONAMENTE LA PRODUSELE ÎN FORMAT ELECTRONIC

— Prețuri pentru anul 2021 —

Produs	Abonamentul FLEXIBIL (Monitorul Oficial, Partea I + alte 3 părți ale Monitorului Oficial, la alegere)									
	Lunar					Anual				
	Online/ Monopost	Rețea 5	Rețea 25	Rețea 100	Rețea 300	Online/ Monopost	Rețea 5	Rețea 25	Rețea 100	Rețea 300
AutenticMO	60	150	380	910	2.000	550	1.380	3.450	8.280	18.220
ExpertMO	100	250	630	1.510	3.320	1.000	2.500	6.250	15.000	33.000

Produs	Abonamentul COMPLET (Monitorul Oficial, Partea I + toate celelalte părți ale Monitorului Oficial)									
	Lunar					Anual				
	Online/ Monopost	Rețea 5	Rețea 25	Rețea 100	Rețea 300	Online/ Monopost	Rețea 5	Rețea 25	Rețea 100	Rețea 300
AutenticMO	70	180	450	1.080	2.380	650	1.630	4.080	9.790	21.540
ExpertMO	120	300	750	1.800	3.960	1.200	3.000	7.500	18.000	39.600

Colecția Monitorul Oficial în format electronic, oricare dintre părțile acestuia	100 lei/an
--	------------

Prețurile sunt exprimate în lei și conțin TVA.

Mai multe informații puteți găsi pe site-ul www.expert-monitor.ro, unde puteți aplica online comanda.

EDITOR: PARLAMENTUL ROMÂNIEI — CAMERA DEPUTAȚILOR

„Monitorul Oficial” R.A., Str. Parcului nr. 65, sectorul 1, București; C.I.F. RO427282,
 IBAN: RO55RNCB0082006711100001 Banca Comercială Română — S.A. — Sucursala „Unirea” București
 și IBAN: RO12TREZ7005069XXX000531 Direcția de Trezorerie și Contabilitate Publică a Municipiului București
 (alocat numai persoanelor juridice bugetare)
 Tel. 021.318.51.29/150, fax 021.318.51.15, e-mail: marketing@ramo.ro, internet: www.monitoruloficial.ro
 Adresa pentru publicitate: Centrul pentru relații cu publicul, București, șos. Panduri nr. 1,
 bloc P33, parter, sectorul 5, tel. 021.401.00.73, fax 021.401.00.71 și 021.401.00.72
 Tiparul: „Monitorul Oficial” R.A.

